ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 144 (8.879) ◆ 1996 йил ◆ 4 декабрь, чоршанба ◆ Сотувда эркин нархда

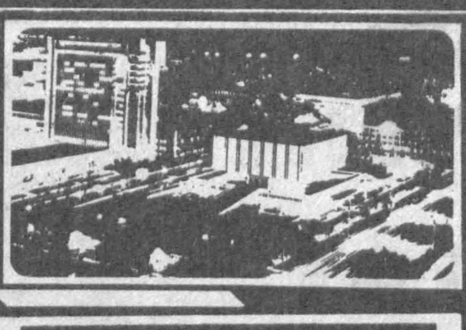

ЛИССАБОН ОЛИЙ ДАРАЖАДАГИ УЧРАШУВИ

ЛИССАБОН, 2 декабрь. (Фахриддин НИЗОМ хабар қилади).

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 1 декабрь куни Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик ташкилотига (ЕХҲТ) аъзо мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқларининг навбатдаги учрашувида иштирок этиш учун Португалия пойтахтига ташриф буюрди.

Бугун Лиссабон шаҳрининг «Белем» маданият марказида Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик Ташкилотига аъзо мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқларининг навбатдаги учрашуви бошланди. Мазкур мулоқотга ЕХҲТга аъзо 54 мамлакатнинг давлат ва ҳукумат бошлиқлари таклиф этилган. Шунингдек, саммитда БМТ Бош котиби вакили, Ўрта Ер денгизи мамлакатлари — Жазоир, Миср, Исроил, Марокаш, Тунис ҳамда Япония ва Корея Республикаси раҳбарлари ҳам иштирок этмоқда.

ЕХҲТ учрашуви чоғида мазкур ташкилот фаолиятининг устувор йўналишлари белгилаб олинади. Бу анжуман давлат ва ҳукумат бошлиқлари учун ЕХҲТ доирасида умумий манфаатларга дахлдор бўлган масалалар юзасидан фикр алмашиш имконини бериши билан ҳам муҳим аҳамиятга эга.

ЕХҲТнинг Лиссабон саммити чоғида умумий декларация ва хавфсизлик модели бўйича декларация қабул қилиниши кутилмоқда. Умумий декларацияда 1989 йилдан бери ЕХҲТга аъзо мамлакатларда демократияни қарор топтириш борасида эришилган ютуқлар қайд этилади ҳамда уларни бундан буён ривожлантириш йўллари белгилаб олинади. Хавфсизлик модели бўйича декларацияда ЕХҲТ доирасида муҳокама этилаётган «XX1 асрда Европа учун умумий ва кенг миқёсли хавфсизлик модели» ўз аксини топади.

Саммит ялпи мажлисини Португалия Бош вазири Антонио Гутерриш кириш сўзи билан очди. У Европада, хусусан, собиқ Югославиядаги уруш ўчоғини бартараф этишда бошқа халқаро ташкилотлар билан биргаликда ЕХҲТ ҳам фаол иштирок этганини қайд этди, мазкур анжуман Европада хавфсизлик архитектурасини барпо этишга киришилаётган бир пайтда ўтаётганини таъкидлади.

ЕХҲТнинг айни пайтдаги раиси, Швейцария ташқи ишлар вазири Флавио Котти анжуман иштирокчилари эътиборини ташкилотнинг хавфсизликни таъминлаш, уруш ўчоқларини бартараф этиш борасида амалга оширилаётган тадбирларига қаратди. У ЕХҲТ урушаётган томонларни яраштиришда қозилик қилмайди, аксинча, воситачи вазифасини ўтайди, деб айтди.

Ялпи мажлиснинг очилиш маросимида БМТ Бош котиби вакили Михаил Петровский, ЕХҲТ парламент ассамблеяси раиси Хавнер Руперес сўзга чиқди.

Шундан сўнг ЕХҲТга аъзо мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқлари сўз олдилар.

ЕХҲТнинг Лиссабон саммитида иштирок этаётган Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов бугун куннинг биринчи ярмида Исроил Бош вазири Б. Нетаньяху билан учрашди.

Учрашув чоғида икки мамлакат ўртасидаги муносабатларни ривожлантириш билан боғлиқ масалалар муҳокама қилинди.

* * *

ЛИССАБОН, 3 декабрь. (Фахриддин НИЗОМ хабар қилади).

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 2 декабрь кунининг иккинчи ярмида Украина Президенти Леонид Кучма, Португалия Бош вазири Антонио Гутерриш билан учрашди.

Учрашувлар чоғида Ўзбекистон — Украина ҳамда Ўзбекистон — Португалия муносабатларини ривожлантириш, икки томонлама ҳамкорликни кенгайтириш масалалари муҳокама қилинди.

Ислом Каримов билан Антонио Гутерриш учрашуви сўнгида Ўзбекистон ва Португалия ўртасида ҳаво қатнови ва сайёҳлик соҳасида ҳамкорлик қилиш бўйича битимлар имзоланди. Ҳужжатларга Ўзбекистон ва Португалия ташқи ишлар вазирлари А. Комилов ва Ж. Гама имзо чекди. Мамлакатларимиз ўртасидаги алоқалар шу вақтгача Ўзбекистон билан Европа Иттифоқи ўртасида имзоланган шериклик ва ҳамкорлик тўғрисидаги битим асосида ривожланаётган бўлса, эндиликда икки томонлама муносабатларга бевосита ҳуқуқий замин ҳозирлана бошлади.

Лиссабон учрашувининг дастлабки кунги ялпи мажлисида ЕХҲТга аъзо мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқлари мазкур ташкилотнинг Европада хавфсизликни таъминлаш борасида муҳим ўрин тутаётганини, айниқса, «совуқ уруш»га барҳам берилганини, собиқ Югославия ва бошқа ҳудудлардаги сиёсий тангликларни ҳамда бошқа уруш ўчоқларини бартараф этиш, инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, демократияни қарор топтириш борасидаги саъй-ҳаракатларини юқори баҳолади.

Шу билан биргаликда, ялпи хавфсизликни таъминлаш, XXI асрда Европанинг хавфсизлик моделини яратишда турлича қарашлар кўзга ташланмоқда. Айниқса, НАТОнинг Шарққа томон кенгайиши масаласи баҳсларга сабаб бўлаётир. Жумладан, Америка Қўшма Штатлари мазкур ташкилотни якдил демократик давлатларнинг мудофаа иттифоқи деб билиб, уни Россия билан ҳамкорликда кенгайтириш мумкин деб ҳисобламоқда. Россия эса яна бир марта бу масалага ўзининг салбий муносабатини билдирди.

Бу, «совуқ уруш» тугаганига қарамай, хавфсизликни таъминлаш осон кечмаётганини кўрсатмоқда.

(ЎзА).

ҚИШ ХАТОЛАРНИ КЕЧИРМАЙДИ

2 декабрь куни Тошкент шаҳри ҳокимлигида Ўзбекистон Бош вазири Ў. Султонов раислигида Вазирлар Маҳкамасининг кўчма мажлиси бўлди. Унда республика пойтахтидаги коммуникациялар, уй-жойлар ва корхоналарнинг қишга тайёрлиги масаласи кўриб чиқилди.

Мажлисда республика вазирликлари ва идораларининг, корхоналар ва ташкилотларнинг раҳбарлари, Тошкент туманларининг ҳокимлари иштирок этди.

Муҳокама қилинаётган масала Ўзбекистон Президентининг, ҳукуматининг ҳамиша диққат марказида тургани, аҳолидан тушаётган шикоятлар ҳисобга олиниб, назорат қилиб турилгани таъкидланди.

Ишларнинг аҳволи тўғрисида ахборот берган Тошкент шаҳри ҳокими К. Тўлаганов иссиқлик ва сув қувурлари тармоқларини, механизмларни қайта қуриш, қисман алмаштириш, подвалларни нормал ҳолатга келтириш, таъмирлаш ишларини ташкил қилиш, барча муҳим муаммоларни ҳал этиш юзасидан белгиланган кенг кўламли ишларни охирига етказиш зарурлигини айтиб ўтди.

Мажлис иштирокчилари қишга вақтида тайёргарлик кўрмаслик ҳоллари билан таништирилди. Учрашув чоғида бу ишда қолоқликка йўл қўйган айбдор шахслар танқид қилинди. Айни пайтда шаҳарнинг турли жойларидаги камчиликларни тугатиш юзасидан амалий чоралар белгиланди. Коммунал хизматдан фойдаланганлик учун 300 миллион сўмдан ортиқ қарздор бўлиб қолган шахслар ва ташкилотлар шаънига эътирозлар айтилди. Қиш мавсумига пухтароқ тайёргарлик кўриш учун ҳозир айни ана шу маблағ етишмай турибди.

Мажлисда Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчиси Т. Алимов, Бош вазир ўринбосарлари А. Азизхўжаев, К. Раҳимов, Р. Юнусов, Б. Ҳамидов иштирок этдилар.

(ЎзА).

Пойтахтимиздаги «Тошкент» станцияси ҳамиша йўловчилар хизматида бўлиб, узоқларини яқин қилмоқда. Айниқса, маиший-маданий хизмат шохобчалари кўпайтирилмоқда. Яқинда қурилиши якунланаётган кўприк фойдаланишга топширилади.

— 13-метроқурилиш томонидан қурилиш ишлари ниҳоясига етаётган кўприк ҳадемай йўловчилар хизматига топширилишидан мамнунмиз, — дейди станциянинг бош муҳандиси Валимер Аджарипов, — Ердан 10 метр баландликда қурилаётган, узунлиги 180 метр бўлган кўприк вокзал билан Сарикўл кўчасини боғлайди.

СУРАТЛАРДА: кўприк қурувчилари иш устида; станциянинг бош муҳандиси Валимер Аджарипов 13-метроқурилиш бригадири Мирзааҳмад Мирзалиев билан мулоқотда; бригаданинг моҳир ишчиси Рафиқ Ахметянов пардозлаш ишларини бажараяпти.

Рустам Шарипов олган суратлар.

БУГУНГИ КУН НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

● Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Фармони билан хорижий сармоялар иштирокидаги корхоналарга қўшимча рағбатлантириш омиллари ва имтиёзлари берилди.

● Президент Ислом Каримовнинг Фармони билан «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси бош директори вазифасини бажарувчи Арслон Рўзметовга «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган транспорт ходими» фахрий унвони берилди.

● Тошкентда барпо этилиши мўлжалланаётган электровозларни таъмирлаш заводи қурилишини техникавий-иқтисодий асослаш учун пойтахтга бир гуруҳ япон мутахассислари келдилар. Япония томони ушбу корхона қурилишига 6 миллион АҚШ долларидан кўпроқ маблағ ажратишни режалаган.

● Тошкентдаги «Туркистон» саройида кеча Халқаро ногиронлар кунига бағишлаб тантанали йиғилиш ўтказилди. Республика хайрия жамғармалари йиғилишда ногиронларга ўз совғаларини топширдилар.

● «Ал-Машриқ» фирмасининг Тошкентдаги ваколатхонаси бошлиғи Абдулла-ал-Хибий ушбу фирманинг мамлакатимизда фаолиятини тўхтатганлиги тўғрисида тарқалган миш-мишларни қатъиян рад этди. У «Ал-Мащриқ» яқин вақтда республикамизда бир қатор янги магазинлар, шу жумладан савдо майдони 7 минг квадрат метрдан кўпроқ бўладиган супермаркет очишини маълум қилди.

● Кеча Валюта биржасида бўлиб ўтган навбатдаги савдода 1 АҚШ долларининг қиймати 51 сўм даражасида қайд қилинди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Помир ён бағирларидаги Гарм тумани атрофида ҳукумат қўшинлари билан мухолифатчилар куролли бўлинмалари ўртасида қонли жанглар давом этяпти. Бу тўқнашувлар давомида ҳар икки томондан кўплаб қурбонлар бор. Мухолифатчилар ҳукумат қўшинларининг юз нафардан кўпроқ ҳарбий хизматчисини қўлга олишганлиги хабар қилинди.

● Бугун Москвада Россия воситачилигида Грузия-Абхазия вакиллари ўртасида навбатдаги учрашув бўлиб ўтади. Лекин Грузия томонининг яқинда Абхазияда бўлиб ўтган парламент сайловларидан қатъий норозилиги сабабли ушбу учрашув аввалгилари каби натижасиз тугаши эҳтимолдан холи эмас.

● Россия кончилари муддатсиз иш ташладилар. Улар бу гал иқтисодий талаблар — иш ҳақлари ўз вақтида тўланиши билан бир қаторда ҳукуматнинг истеъфога чиқишини ҳам талаб этмоқдалар.

● Қирғизистон Президенти Асқар Акаев ҳукумат таркибида ва давлат муассасаларидаги 3 минг нафарга яқин амалдорни қисқартириш тўғрисида фармон чиқарди.

ХОРИЖДА

● Финляндия пойтахти Хельсинкида Европа Иттифоқининг уюшган жиноятчиликка қарши курашни кучайтиришга бағишланган анжумани иш бошлади.

● Араб давлатлари лигаси Исроилнинг босиб олинган ҳудудларда янги турар жойлар қуриш режасини кескин қоралади.

● Афғонистоннинг шимолий-ғарбий ҳудудларида ҳукумат қўшинлари билан «Толибон» қуролли бўлинмалари ўртасида яна шиддатли жанглар бошланиб кетди.

● Туркия парламенти мамлакат жанубий- шарқида 1987 йилдан амалда бўлган фавқулодда ҳолатни яна навбатдаги тўрт ой муддатга узайтирди.

● Хитойнинг Шаньси вилоятидаги конлардан бирида рўй берган портлаш оқибатида юз нафарга яқин киши ҳалок бўлди. Яна 30 кончининг тақдири ҳозирча номаълум.

● Боливия пойтахти Лас-Пасда Америка қитъаси давлатлари президентлари ва ҳукумат бошлиқлари рафиқаларининг олтинчи анжумани иш бошлади.

● Париж шаҳри атрофига қатновчи тез юрар метрода рўй берган портлаш оқибатида икки киши ҳалок бўлди, бир неча киши жароҳатлар олди.

Ислом КАРИМОВ:
ХАВФСИЗЛИК ЧЕГАРА БИЛМАЙДИ

ЛИССАБОН, 3 декабрь. (Фахриддин НИЗОМ хабар қилади).

Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов бугун ЕХҲТга аъзо мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқлари учрашувининг ялпи мажлисида нутқ сўзлади.

Ўзбекистон Президенти саммит иштирокчилари эътиборини Марказий Осиё минтақасидаги муаммолар, уларни ечиш борасида Ўзбекистон олға сураётган таклифларга қаратди. Чунки Европа мамлакатларининг хавфсизлиги кўп жиҳатдан мазкур минтақа муаммолари қандай ҳал этилишига ҳам боғлиқ.

Бугунги кунда ҳар қандай давлатнинг хавфсизлиги минтақавий, қолаверса, глобал хавфсизлик билан бевосита боғлиқ. «Совуқ уруш» тугагандан ҳамда кейинги йилларда рўй берган муҳим жўғрофий-сиёсий ўзгаришлардан сўнг хавфсизликни таъминлашнинг янги йўлларини излаб топиш зарурати юзага келмоқда. Айни пайтда ялпи хавфсизликка ҳарбий-сиёсий блоклар ёки давлатларнинг ўзаро қарама-қаршилиги эмас, аксинча, миллий, минтақавий ва маҳаллий можаролар, қурол-яроғ савдоси, инсон ҳуқуқларининг поймол этилиши ҳамда давлатлар ичидаги сепаратизм жиддий хавф туғдирмоқда.

Бундай можаролар халқаро терроризм ва наркобизнеснинг авж олишига сабаб бўлмоқда. Айниқса, Афғонистондаги ўн саккиз йиллик уруш оқибатида вужудга келган вазиятни қайта изга солиш учун халқаро ташкилотлар, қолаверса, бутун жаҳон ҳамжамиятининг саъй-ҳаракатлари зарур.

Шуниси қувончлики, Ўзбекистоннинг Афғонистонга қурол-яроғ олиб киришни таъқиқлаш тўғрисидаги таклифлари кўпгина халқаро ташкилотлар томонидан қўллаб-қувватланмоқда.

Хавфсизлик муаммолари экологияни ҳам ўз ичига қамрайди. Марказий Осиёдаги экологик вазиятни барқарорлаштириш, Орол денгизи фожиасини бартараф этиш борасида минтақа давлатлари билан ЕХҲТ ўртасидаги ҳамкорлик диққатга сазовордир.

Ислом Каримов давлат ва ҳукумат бошлиқларини Ўзбекистоннинг БМТ Бош ассамблеяси сессиясида илгари сурган Марказий Осиёни ядро қуролидан холи минтақа, деб эълон қилиш тўғрисидаги таклифини қўллаб-қувватлашга чақирди.

Бугунги кунда сиёсий-ҳарбий гуруҳбозлик ва ундан келиб чиқиши мумкин бўлган қарама-қаршилик билан ялпи хавфсизликка эришиб бўлмайди.

ЕХҲТга аъзо ҳар бир мамлакат бундан 21 йил муқаддам Хельсинкида қабул қилинган якунловчи акт принциплари ва мажбуриятларини ҳурмат қилиши зарур. Мазкур ташкилот ҳам юқорида қайд этилган қарама-қаршиликлар олдини олиши керак бўлади.

Ислом Каримов Ўзбекистоннинг Европа давлатлари ва тузилмалари билан ўзаро манфаатли ҳамкорлиги мамлакатимиз салоҳиятини оширишга, иқтисодий ва демократик ислоҳотларни жадаллаштиришга, миллий мустақилликни мустаҳкамлашга хизмат қилаётганини таъкидлади.

Ислом Каримов шу куни «Белем» конференц-марказида Грузия Президенти Э. Шеварднадзе, АҚШ Давлат котибининг биринчи ўринбосари С. Тэлбот билан учрашди.

Шундан сўнг давлатимиз раҳбари «Белем» президент саройига ташриф буюриб, Португалия Президенти Ж. Сомпайу билан ҳам учрашди.

ЕХҲТнинг Лиссабон саммити 3 декабрда якунловчи ҳужжат қабул қилиниши билан ўз ишини якунлади.

(ЎзА).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

Э. ВОҲИДОВНИ «БУЮК ХИЗМАТЛАРИ УЧУН» ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбек маданиятини юксалтириш ишига қўшган салмоқли ҳиссаси, миллий маънавият соҳасидаги улкан фаолияти ҳамда мустақил Ўзбекистоннинг ижтимоий-сиёсий ҳаётидаги самарали хизмати учун Ўзбекистон халқ шоири Эркин Воҳидович Воҳидов «Буюк хизматлари учун» ордени билан мукофотлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 30 ноябрь.

Қутлаймиз!

ОФТОБГА БАҒРИНИ ОЧГАН ЮРТ ФАРЗАНДИМАН

Ўзбекистон халқ шоири Эркин ВОҲИДОВ билан суҳбат

— Эркин ака, «Тошкент оқшоми» муштарийлари номидан Сизни Ватанимизнинг юксак нишони — «Буюк хизматлари учун» орденига сазовор бўлишингиз билан чин юракдан муборакбод этамиз.

— Раҳмат, катта раҳмат, ҳаммаларига сиҳат-саломатлик, хонадонларига тинчлик ёр бўлсин.

— Шундай бахтиёр дамларда кўнглингиздан қандай туйғулар кечяпти?

— Бундай лаҳзаларда қувонч, жуда катта ифтихор туйғуси, камтарин меҳнатим юксак баҳолангани учун беадад миннатдорлик туйғуси дилдан кечади. Инсон ҳатто ўзини йўқотиб қўяди. Бундай катта мукофотни кутмаган одам ҳис-туйғулар тўфонида қолиб кетади, албатта. Мен биринчи галда чексиз эҳтиром билан Президентимизга ташаккур изҳор этаман.

Бахтиёр лаҳзаларда инсоннинг босиб ўтган йўли кўзи олдидан ўтади. Ҳар қандай дили қаттиқ одамнинг ҳам кўзига ёш қалқади. Ҳар қандай ҳолатда сўз топиб ўрганган одам шундай пайтда ўз ҳолатига сўз тополмайди. Турган гапки, энг улуғ ифтихор туйғуси Ватаним учун, шундай халқим борлиги учун, шу кунга етиб келганим учун шукроналик туйғусидир. Ватанимнинг обрўси қадамба-қадам юксалиб бораётганлиги, бу ҳақда хорижлик жамоат, давлат арбоблари тилидан эшитиш қанчалар ёқимли! Офтобга бағрини очган юртим борлиги, мустақилликнинг залвар билан кечаётган илк кунларида шундай зукко раҳбар берганидан яратганга шукроналар қиламан.

— Мукофот қанчалар фахрли бўлса, айни пайтда зиммангизга шунчалар масъулият ҳам юклайди...

— Албатта. Мен ҳозир шундай ёшдаманки турмушнинг аччиқ-чучугини, баланд-пастини кўрдим. Ҳозир юртимга айни хизмат қиладиган пайтим. Мен билан замондош бўлган, 80 ёшни қоралаб турган акаларим бор, уларнинг олдида ҳам кўп ишлашим керак деб ўйлайман. Чет эллардаги ватандошларим орасида 90-100 ёшдан ошиб ҳали ғайрати қайнаб турган кексалар бор. Уларни кўрганда олдимда ҳали анча қиладиган ишларим борга ўхшайди.

Нью-йорклик Ҳожи ота Марғилоний бир сўз айтгандилар. Уни саккиз қатор шеър қилган эдим:

Олтмиш йиллик умрим
ўтди хорижда,
Юздан ошган Ҳожи отанг
бўламан.

Бўлолмадим Истанбулда,
Парижда,
Ватанимдан айру қандоқ
ўламан!?

Қандоқ ўлай ўз юртимни
кўрмай хур,
Иҳақликдан зўр оламда ҳеч
дард йўқ.
Мана етдим муродимга,
минг шукур,
Энди болам, ўладиган
номард йўқ.

Бу чоғлар Ватан учун, унинг порлоқ келажаги учун, буюк давлатлар қаторига қўшилиши учун фидойилик билан меҳнат қиладиган чоғлардир.

— Сиз жамоат арбоби, элимизнинг ардоқли шоирисиз. Юрагингиздаги тўлқинлар жўшқин сатрларда ўз ифодасини топса керак?..

— Мен ўзимни ижод бобида халқимдан, айни чоқда, «Оқшом» муштарийларидан қарздор ҳисоблайман. Янги шеърлар ёзиляпти. Яқин кунларда ижод намуналари орқали «Тошкент оқшоми» саҳифаларида дийдор кўришамиз деб ўйлайман.

— Эркин ака, Сизни юксак мукофот билан яна бир бор қутлаймиз. Меҳнатда, ижодда омад доимо ёр бўлишига тилакдошмиз.

Темур САЪДУЛЛО ёзиб олди.

Конституция куни олдидан

ҚУТЛУҒ САНАГА БАҒИШЛАБ

Ҳаётимизнинг Асосий Қонуни бўлмиш Конституция кунини халқимиз барча вакиллари қаторида спортчилар ҳам зўр қувонч билан муносиб кутиб оляптилар. Ушбу кутлуғ байрамга бағишлаб шаҳар миқёсида бир қанча спорт мусобақалари бўлиб ўтади. Чунончи, «Камолот» жамғармасининг шаҳар бўлими, пойтахт жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси, Тошкент шаҳар мудофаа ишлари бошқармаси ташаббуси билан 8 декабрь куни Мустақиллик майдонида ёшлар ўртасида Конституция кунига бағишланган енгил атлетика, югуриш мусобақалари бўлиб ўтади. Унда 30 ёшгача бўлган 600 га яқин умумий таълим мактаблари, ҳунар-техника билим юртлари, олий ва ўрта махсус ўқув муассасалари талабалари иштирок этади. Югуриш баҳсида хоҳловчилар ҳам иштирок этишлари мумкин. Ўқувчилар ўз ёш тоифаларига қараб 500, 1000 ва 2000 метрга югуриш бўйича беллашадилар. Мусобақанинг барча ғолибларига махсус совғалар топширилади.

Юнусобод тумани ҳудудида эса пойтахт спорт клубларининг вакиллари иштирокида велокросс мусобақалари ўтказилади. Унда эркаклар 30 километр, ёшлар 20 километр, аёллар ва ўсмирлар 15 километр масофага ўзаро пойгада иштирок этадилар. Энг муҳими, ушбу мусобақада ҳаваскор велосипедчилар ҳам ўзларининг ҳар хил тоифадаги велосипедлари билан қатнашиб, ўз куч-имкониятларини синаб кўришлари мумкин бўлади.

Дамир ИСАЕВ.

МАРОҚЛИ ТАДБИР

Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг 4 йиллиги муносабати билан Юнусобод туманидаги Чўлпон номли 258-ўрта мактабда ушбу кутлуғ байрамга бағишланган тадбир ўтказилди. Унда Республика Олий Мажлисининг Инсон ҳуқуқлари бўйича бўлим бошлиғининг ўринбосари Татьяна Васильевна Матарнюк, инсон ҳуқуқлари бўйича комиссия аъзоси, ҳуқуқшунос Муҳаммадали Тошгемиров, туман халқ таълими бўлими назоратчиси Маҳфуза Қосимова, Тошкент Давлат юридик институтининг доценти Ҳолмурод Назаров ва бошқалар қатнашиб Асосий Қонунимизнинг моҳияти тўғрисида фикр юритишди.

Лутфулло СУВОНОВ.

Обуна — 97

МУХЛИСЛАРИ КЎП

— Туманимиз пойтахтдаги энг кўп маҳаллалар, корхона, муассаса, ўқув юртлари жойлашган ҳудудлардан биридир. Шу боисдан ҳам бу ерда «Оқшом»ни ўқийдиган ўқувчилар кўп, — дейди Собир Раҳимов тумани ҳокими ўринбосари Шавкат Пўлатов. — Ҳокимликда бу йилги обунага бағишланган махсус мажлис ўтказилди. Унда маҳалла оқсоқоллари, корхона, муассасалар раҳбарлари, мактаб директорлари, тижоратчи-тадбиркорлар иштирок этишди. Мажлисда газеталарга, айниқса, шаҳар газеталарига обуна бўлиш, айрим фуқароларга корхона ва ташкилотлар орқали обуна қилишга келишиб олинди.

Шу кунларда Чинни ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Оникс» ҳиссадорлик жамияти, «Агрегат» заводи каби меҳнат жамоаларида обуна бўйича ишлар яхши йўлга қўйилган. Беруний, Гуручариқ, Расулобод маҳаллаларида ҳам бу хайрли иш қизғин давом этмоқда. Бу йил ҳам обунани ўтган йилдаги каби уюшқоқлик билан ўтказяпмиз.

Мавлуда МИРЗАЕВА.

ҚАДРЛИ МУШТАРИЙЛАР!

«Тошкент оқшоми»га обуна нархларини яна бир бор эслатамиз.

УЙ МАНЗИЛИГА
- Бир ойга — 99 сўм
- Уч ойга — 297 сўм
- Олти ойга — 594 сўм
- Бир йилга — 1188 сўм

АБОНЕНТ ҚУТИСИГА
- Бир ойга — 79 сўм
- Уч ойга — 237 сўм
- Олти ойга — 474 сўм
- Бир йилга — 948 сўм

ИНДЕКС — 64690

«Тошкент оқшоми»га Ўзбекистон Республикасининг бутун ҳудудида чекланмаган миқдорда обуна қабул қилинади.

Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 4 йиллиги олдидан

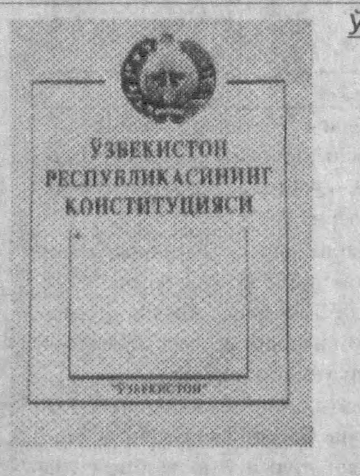

ҲУҚУҚИЙ ДАВЛАТ АСОСИ

Ўзбекистон Республикасида илк марта фуқароларининг демократик ҳақ-ҳуқуқлари тўла кафолатланган Конституциянинг қабул қилиниши халқимизнинг кўп асрлик тарихида буюк воқеа бўлди. Франциялик ҳуқуқшунос олим О. Шмидт ўзининг «Ўзбекистон ва Франция Республикалари Конституцияларининг қиёсий таҳлили» мақоласида қуйидагиларни ёзади: «Ўзбекистон Республикаси мустақилликка эришгач, ўз Конституциясига муҳтож бўлган эди. Чунки, унга мерос қолган 1978 йилги Конституция ҳуқуқий давлатнинг юридик тамойиллари талабларига жавоб беролмасди. 1992 йилнинг 8 декабрида мустақил Ўзбекистоннинг биринчи Конституциясини қабул қилиш баробарида мамлакатингиз замонага хос ҳуқуқий давлат учун юридик асосга эга бўлди. Сизнинг Конституциянгиз шуни кўрсатадики, собиқ иттифоқ ҳудудидаги янги мустақил давлатлар ҳуқуққа беписандлик иллатидан бемалол фориғ бўла олар эканлар. Қонуншуносларингиз давлатдаги ваколатларни ижроия ва қонун чиқарувчи ҳокимиятлар ўртасида тақсимлашнинг ишончли тизимини белгилай олдилар.

Менимча, Ўзбекистоннинг асосий қонуни ва бошқа қонунларини, ҳуқуқ ва бурчларнинг юридик эҳтиромини тўғри туза билдилар ва жойларда ҳокимият ҳамда фуқаролар унга қатъий амал қилмоқдалар».

Хўш, Конституциямизнинг демократик руҳдалиги ва демократик ҳуқуқ ва эркинликлар кафолат эканлиги нимада кўринади, деган савол туғилиши табиий. Биринчидан, Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси бўйича давлат бирон синф, табақа ёки гуруҳнинг манфаатлари учун эмас, балки бутун халқ учун хизмат қилади. Иккинчидан, демократия давлатнинг белгиларидан бири бўлган давлат ҳокимиятининг 3 га бўлиниши тамойили тўла амалга оширилган: а) Қонун чиқарувчи, б) Ижро этувчи, в) Суд ҳокимияти.

Ўзбекистон тарихининг бой тажрибаси шуни кўрсатадики, 1917 йилга қадар унинг ҳудудида шак-шубҳасиз фақат мустақил суд ҳокимияти бўлган. Юқоридаги айтилган ва ундан келиб чиқадиган тамойилларга ҳар доим тўла амал қилинганми? 1936 йили Ф. Хўжаевнинг «Известия» газетасига йўллаган мақоласида Туркистон генерал-губернатори девонхонаси архивида сақланган қизиқарли ҳужжатга мурожаат қилган. Уларда кўринадики 1903 йилда Фарғона водийсидаги 388 минг хўжаликларнинг ярмиси давлат, бойлар ва рус истилочиларининг қарздори бўлган, бундан ташқари қози-ҳакамларда қайд қилинган битимлар статистикаси юқоридагиларни аниқ ёритади.

Худди шу йили Фарғона вилоятида меҳнаткаш халқнинг 76 минг нафари ерини, 53 минг нафари мол-мулкини гаровга қўйган ва натижада мол-мулкидан ва еридан ажраган.

Ўзбекистон ССРнинг 70 йилдан ортиқ мавжуд бўлиш жараёнида Конституциянинг юқоридаги тамойиллари тўла амалга оширилмаган. Масалан: Зарафшон воҳасидаги Бессопан ва Мурунтов ҳавзаларида қазиб олинадиган олтин конларидан йилига тахминан 70 тонна соф олтин республикадан олиб чиқиб кетилган эди. Бу эса совет иттифоқининг йиллик олтин жамғармасининг тўртдан бир қисмини ташкил қилар эди. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси инсон ҳуқуқлари ва эркинликларини ҳамда жамиятининг иқтисодий негизларини тўла кафолатлайди.

Конституция лойиҳасини ишлаб чиқиш жараёнида Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг асосий халқаро ҳуқуқий ҳужжатларидан фойдаланилган. Инсон ҳуқуқлари умумий декларацияси, сиёсий ва фуқаролик тўғрисидаги ҳужжатларга (1966 йил) Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашнинг Хельсинки якунловчи актига алоҳида эътибор берилган.

Улуғ бобокалонимиз Амир Темур «Қаерда қонун ҳукмронлик қилса, шу ерда эркинлик бўлади», — деган эдилар. Шу сабабли лойиҳани тайёрлаш вақтида «Темур тузуклари», «Хамса», «Шоҳнома», «Зафарнома», «Бобурнома» сингари тарих, маданият ва сиёсий-ҳуқуқий тафаккурнинг бебаҳо обидаларидан ижодий тарзда фойдаланилди.

Конституция — бу жамиятда барқарорлик, тинчлик, тотувлик ва ҳамкорлик демакдир. У Ўзбекистонда — азиз ва муқаддас заминимизда истиқомат қилаётган фуқароларнинг дунёқараши, меҳр-оқибат, одамийлик, фанга интилиш, ор-номус, иффат ва ҳаё каби эзгу фазилатларни ўзида мужассамлантирган. Конституцияга риоя қилар эканмиз, биз Ватанимизнинг гуллаб-яшнаши, келажаги буюк давлат бўлишига, фуқароларимизнинг ҳақ-ҳуқуқлари тўла таъминланишига эришган бўламиз.

Инобат КАРИМОВА,
Ўзбекистон Республикаси Марказий Давлат архиви ҳужжатлардан фойдаланиш ва нашр қилиш бўлимининг етакчи мутахассиси.

Мустақиллик мевалари

ИШЛАШ УЧУН — КОРЕЯГА

Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазирлигининг Халқаро алоқалар бошқармаси бошлиғи Саидкомил САЙДНАЗИРХОНОВ мухбиримиз билан суҳбатда қуйидагиларни гапириб берди:

— Аввало республикамиз ёшларига яратилган катта имконият ва шароитлар ҳар қандай имтиёзлардан ҳам афзалдир. Хорижда ишлаш, у ерда малака ошириш, замонавий технологияни эгаллаш, қолаверса, мўмайгина даромад orттириш туш мисоли орзу эди. Вазирлигимизнинг саъй-ҳаракати, ажратилган сарф-харажати туфайли эндиликда ғайрати жўшиб турган, юраги орзуларга тўлган ёшлар Жанубий Кореяда ишлаш ҳуқуқига ҳам эга бўлишлари мумкин.

— Янглишмасак, Жанубий Кореяга йўлланмалар ўтган йилдан бошланган. Бу тадбирлар кутилган натижаларни бердими?

— Ўйлаганимиздан ҳам зиёда бўлди. Ҳозирда Жанубий Кореянинг учта саноатлашган шаҳрида юртдошларимиздан 1600 нафари меҳнат қилаётган бўлса, шундан 200 нафари иккинчи йил учун шартнома тузган ёшлардир. Улар Кореянинг 263 та корхонасида (тўқимачилик, машинасозлик, металлургия, мебель ва бошқа тармоқларида) ўзларига ишониб топширилган вазифаларни уддаламоқдалар.

— Шароитлар ва меҳнатга тўланадиган ҳақлар хусусида ҳам тўхталсангиз.

— Ётоқхона ва кунига уч маҳал бериладиган овқатлари бепулдир (маҳаллий таомларидан қониқмаганлар учун Корея пул бирлиги — вонларда овқат пули билан таъминланадилар). Бундан ташқари уйга хат жўнатиш, махсус кийимлар билан таъминлаш каби харажатлар ҳам иш берувчи компаниялар зиммасида. Ўртача маош 360 АҚШ доллари миқдорида (ҳар бир компанияда бериладиган иш ва топшириқларга қараб маошлар ҳар хил белгиланган. Оғир ишларда 700-800 доллар ҳам маош олиш мумкин) белгиланган. Шундан 285 доллари ҳар ойда ишловчи юртдошимизнинг республикамиздаги Миллий банкдаги ҳисоб варақасига тушиб туради. Агар ота-онаси ёки турмуш ўртоғига ишончнома қолдирган бўлса, улар банкдан ўша пулларни ҳар ойда олиб туришлари мумкин. Қолган 70-90 доллар пулни эса (бериладиган маошга қараб қўлга тегадиган улуши кўп ёки кам бўлиши мумкин) ўз эҳтиёжларига сарфлаши мумкин. Албатта сменадан бўш вақтларда компания уларга қўшимча иш таклиф қилиб туради. Бу меҳнатлари учун эса ҳақни истасалар нақд олишлари, истасалар ҳисоб рақамида тўплаб боришлари мумкин. Ҳафтанинг ҳар якшанба куни дам олишлари: шаҳарни томоша қилишлари, дўстлари билан ҳар хил учрашувлар уюштиришлари мумкин. Асосий иш вақти ҳафтасига 44 соат (душанбадан жумагача кунига 8 соатдан, шанба куни эса 4 соатдан) бўлиб, уч сменада ишлайдилар. Бир шартни алоҳида таъкидлашни истардим. Контракт шартларини бузган фуқаро сўзсиз ишдан маҳрум этилади ва барча сарф-харажатлар ўзидан ёки ота-онасидан ундириб олинади. Негаки ҳар бир фуқаро учун вазирлик 500 доллар сарфлайди. Авиабилетлар сотиб олиш, Кореяга кириш визасини расмийлаштириш, кафолат пули тўлаш, кийим билан таъминлаш, махсус марказда ўқитиш, Сеулдаги бошқарув идорасини таъминлаш ва ҳоказолар шулар жумласига киради.

— Айтишларича, у ерда ўзбеклардан ташқари бошқа миллат вакиллари ҳам ишлашар экан.

— Албатта. Тахминан хориждан келиб ишлаётганлар юқорида таъкидлаганимиз 263 та корхонада 40 мингга яқин кишини ташкил этади. Ҳиндлар, хитойликлар, филиппинликлар, сингапурликлар ва бангладешлар қаторида ўзбеклар ҳам бор. Корейсликлар ўзбекларнинг ўзига хос хусусиятлари бўлган меҳр-оқибатли, садоқатли, муруввватли ва тантиликларига юқори баҳо бериб, йилдан-йилга қабул қилинувчилар сонини кўпайтирмоқдалар. Бу йиллар учун 3000 нафар ёшларга сўров бергани бунинг ёрқин исботидир. Айни пайтда республика Меҳнат вазирлиги Корея кичик ва ўрта бизнес Федерацияси, Саноат, савдо вазирликлари, Корея Меҳнат вазирлиги ҳамда КИТКО — Корея Халқаро қайта ўқитиш ва хориж ишчи кучини иш билан таъминлаш, бўш иш ўрни яратиш корпорацияси билан мустаҳкам алоқалар боғлаган. Давлатимизнинг ана шундай қулай имтиёзлар яратганига шукроналар билдирган ёшлар ишончимизни оқлаб, иккинчи йил учун шартномалар имзолашган. Корейсликларнинг иккинчи йил учун шартнома тузиш таклифини билдиришлари бу нафақат улар учун, балки халқимиз учун билдирилган катта ишончдир.

— Жанубий Кореяда ишлаш истагини билдирган ёшлар қандай талабларга жавоб бера олишлари керак?

— Кореяда иш тажрибасига эга бўлмаган, тўлиқсиз ўрта, ўрта, ўрта-махсус, аммо жисмонан соғлом бўлишлари билан бирга ёшлари 20 дан 40 гача бўлиши лозим. Эркакларнинг бўйи 160-190 сантиметр, аёлларнинг бўйи 150-185 сантиметр бўлиши керак. Кўриш даражалари 0,7 дан юқори бўлиши, дальтоник бўлмасликлари ҳам зарур. Контракт муддати — 2 йил қилиб белгиланган.

— Демак, аёллар ҳам ишлаши мумкин экан-да...

— Ҳа, саноат корхоналари бўлгани учун аёлларбоп ишлар ҳам кўп. Албатта, оғир ишлар эмас, енгил, назокатли ишлар. Масалан, қалоқлаш, ўраш, назорат қилиш каби. Ундай ишларга эркакларни қўйиш номақбуллдир. Маошлар эса ишнинг оғир-енгиллиги, катта-кичиклигига қараб тақсимланаверади. Хуллас, бозор иқтисодиётидан ўз ўрнимни топаман, келажак учун замонавий технологияларни ўзлаштириб оламан, дунёни кўраман, тажриба орттираман, қолаверса, мўмайгина даромад қиламан деган ёшлар учун яхшигина меҳнат майдонидир. Жанубий Кореяда шундай қоида бор: «Яхши ишласанг, яхши яшайсан!».

Зоир ТУРСУНОВ.

Тикланган қадриятлар

БОБУР ҚАДАМЖОЛАРИ КЎЗГА ТЎТИЁ

Бу ажойиб инсон ҳақида эшитганимга анча бўлди. Ўз даврида катта лавозимларда ишлаган, Андижонда катта-катта боғларни бунёд этишда фаол меҳнат қилган, касби бўйича геология-минерология фанлари номзоди Зокиржон Машрабов кейинги йилларда бир талай савоб ишларнинг бошида турибди. Унинг саъй-ҳаракатлари билан Бобур номидаги халқаро жамғарма тузилди, (У киши ҳозир шу жамғарма президенти). Шу жамғарма қошида иш олиб борадиган Бобур номидаги илмий экспедицияга раҳбарлик қилди.

Зокиржон Машрабов бошлиқ экспедиция бундан бир неча кун аввал навбатдаги бешинчи сафардан қайтиб келди.

— Зокиржон ака, Бобур номидаги халқаро жамғарма қачон тузилиб, иш бошлаган?

— Жамғармамизнинг дунёга келиши, кенг кўламда иш олиб бориши бу мустақиллигимизнинг бир меваси десак тўғри бўлади. Биласиз, андижонликлар Бобур Мирзога ниҳоятда ихлосмандлар. Жамғарма тузилиши эълон қилиниши билан бизга хайрихоҳ бўлган, мадад қўлини чўзган инсонлар жуда ҳам кўплаб топилди. Шаҳар четидаги уч юз гектарлик Боғи Шамол ҳам бизга берилди. У ерда хабарингиз бор, Боғи Бобур барпо этилди. Бир неча йилдан бери «Жаҳон маданияти ва Бобур» номли музейимиз ҳам иш олиб бормоқда. Бу ерда энг ноёб қўлёзмалар, осори-атиқалар жам қилинган. Ҳазрати Бобурнинг рамзий қабрини ҳам тикладик. Номозгоҳни қурдик. Кобулда қандай бўлса шундай яратдик.

— Айтишларича, Бобур бўлган жойлардан табаррук хок ҳам олиб келган экансизлар?

— Маълумки, Бобур Мирзо Аграда катта боғи Ором яратган. Бино қурган. Жамна соҳилидаги бу бино ташқаридан қараганда бир қават кўринса ҳам аслида уч қаватлик. Бобур ҳазратлари вафот этганларида унинг жасади шу ерда уч ой сақланган. Бунинг

биринчи сабаби шоҳни шоҳона дафн этиш учун вақт ва жой зарур бўлса, иккинчи сабаби мавқени мустаҳкамлаб олмай шоҳнинг ўлимини эълон қилиш бу муқаррар давлат тўнтаришига олиб келарди. Биз ана шу жойдан — Бобур Мирзо уч ой ётган ердан тупроқ олдик. Кобулдаги мақбарадан ҳам тупроқ келтирдик. Бобур Мирзонинг хокини рамзий қабрга қўйиш жуда катта маросимга айланиб кетди. Минг-минглаб андижонликлар унда иштирок этдилар. Ҳозир Боғи Бобур вилоятимизнинг, наинки вилоятимиз, балки республикамизнинг табаррук зиёратгоҳларидан бири бўлиб қолди. Боғимизда турли аттракционлар бор. Сим йўл бор. Бу ерда 50 га яқин одам меҳнат қилади. Бир сўз билан айтганда, боғ ўзини-ўзи қоплаб келяпти.

— Бир нечта давлатларга илмий экспедициялар уюштирилган экан...

— Беш марта илмий сафарларга чиқдик. 10 та хорижий давлатда бўлдик. Ниҳоятда қимматли материаллар тўпладик. Видео ва фото суратлар олдик. Охирги, яъни бу йил сентябрь-октябрь ойларида бўлиб ўтган бешинчи сафаримиз Амир Темурнинг 660 йиллигига бағишланди. Темур давридаги Ўрта Ер денгизидан тортиб то Ҳинд океанигача бўлган салтанат ҳудудини бугунги кунда машинада айланиб чиқдик. Ўзбекистондан бошланган йўлимиз, Хитой, Туркия, Ҳиндистон, Туркманистон, Эрон, Қирғизистон, Афғонистон, Сурия, Покистонларгача давом этди. 22 кун мобайнида кўп нарсаларни кўрдик, билдик, ноёб топилмаларга эга бўлдик.

— Сафарингиз Қашқардан, Хитойдан бошланибди?..

— Тўғри, Биз дастлаб Қашқарга юз тутдик. Андижондан йўлга чиқиб, Тошкент, Чимкент, Бишкек, Рибачье орқали Турғат довонига етиб бордик. Бизни бу ерда Ван жаноблари билан Қайсарбек исмли уйғур йигити кутиб олди. Сафаримизда ҳамроҳ бўлди. Биз дастлаб буюк аллома Маҳмуд Қошғарий, Офоқ Хожа эшон, Юсуф Хос Хожиб, ажойиб шоиримиз Фурқатнинг қабрларини зиёрат қилдик. Мақбараларни суратларга олдик. Илмий-маърифий манбалар тўпладик. «Бобурнома»нинг уйғурча нашрини қўлга киритдик. Шарқий ҳамда Марказий Туркистон ҳаётига оид қимматли манбаларни топдик.

Албатта, қаерга борсак ўша ерда қизғин суҳбатлар ўтказдик. Чунки машинамизнинг олдига «Ўзбекистон» деб ёзиб қўйганмиз. Тепасида эса юртимизнинг азиз байроғи бор эди. Биров ҳайрат билан, биров ҳавас билан мустақил Ўзбекистон беш йил ичида қўлга киритган ютуқлар, қурилаётган олий кошоналар ҳақидаги ҳикоямизни эшитди. Қашқардаги Олтин масжидда — ушбу масжид МарказийОсиёдаги энг катта масжид экан — бомдод намозини ўқидик.

— Ўрни келиб қолди: сафарда сизга кимлар ҳамроҳлик қилди?

— Андижон вилоятининг имом-хатиби ҳожи Муҳаммад Содиқ, Ўзбекистон телерадиокомпаниясининг Андижон вилояти мухбири Фаррух Расулов, сўнгра шофёр Илҳомжон Мамарозиқов бирга бўлдилар. Муҳаммад Содиқ араб, форс тилларини мукаммал билади. Фаррух эса ҳам журналист, ҳам видеофильмларни суратга олишга моҳир тасвирчи. Ўзимга келсак ҳам шофёрман, ҳам олимман, зарур бўлса ошпазлик ҳам қилдим.

Хуллас, Буюк Ипак йўли орқали Қорақурум довони сари юрдик. Хитойнинг энг чекка шаҳри Тошқўрғонда дам олдик. Тошқўрғон ниҳоятда ажойиб ерга жойлашган. Қорақурум довони денгиз сатҳидан 5 километр тепаликда. Худди шу ерда буюк Помир, Ҳиндикуш, Тибет тоғлари бирлашар экан. Буни қарангки худди шу ердан Хитой, Ҳиндистон, Афғониситон, Покистон, Тожикистон давлатларининг ҳам чегаралари ўтар экан. Бу табиатнинг ўзи бизга берган дўстлик йўлланмаси эмасмикан, деб ўйладим.

Ниҳоят, Шимолий Кашмирга кириб бордик. Гилгет водийсининг маркази Гилгет шаҳрида дам олдик. Тарихий обидалар билан танишдик. У ердан Исломободга, сўнг Покистоннинг аввалги пойтахти Равалпиндига ўтдик. Шу шаҳарда халқаро Бобур номидаги жамғармамизнинг бўлимини очдик. Раҳбарини сайладик. Айнан шу ерда элчихонамиз ходимлари билан учрашувларимиз бўлиб ўтди. Ҳасан Абдол шаҳридаги Бобур қурган боққа бордик. Боғда Гулруҳбегимнинг қабри бор. Бобур даврида экилган 550 ёшга кирган дарахтларни кўрдик. Барчасини кино тасмаларга кўчирдик.

Лоҳур шаҳрида ҳам бўлдик. Бу ерда ҳам жамғармамизнинг бўлими ташкил этилди. Раҳбари тайинланди. Айниқса, дилрабо Шалимар боғига, Жаҳонгирбекнинг, Нуржаҳоннинг, Покистоннинг улуғ шоири Муҳаммад Иқболнинг қабри зиёратларига борганларимиз бизда катта таассурот қолдирди. Айниқса, Қизил қалъа ўзининг улуғворлиги билан барчамизни мафтун этди. Барибир энг асосий ишимиз назокатли шоирамиз Зебуннисобегимнинг қабрини топишга муяссар бўлганимиз деб ҳисоблайман. Афсуски, қабр яхши сақланмаган экан. Уни тез вақтлар ичида таъмир этмаса, мақбара ўзининг бор салобатини йўқотиши турган гап. Ҳаммамиз у зотнинг руҳи покларига Қуръон тиловат бағишладик. Сўнгра Кветта шаҳрига қараб йўл тортдик. Бобур даврида машҳур бўлган Мултон орқали манзилга етиб келдик. Кветтадан Афғонистонга 120-130 километр масофа бор эди, холос.

— Афғонистон тупроғига ўтиш ҳам сафар режасида бормиди?

— Бор эди. Мақсадимиз Қандаҳор орқали Ғазнага етиб бориш, Маҳмуд Ғазнавий ва Беруний ҳазратнинг қабрлари қай аҳволда эканлигини кўриб, ўрганиш эди. Аллоҳга шукрки, ушбу ниятимизга етдик.

Биласиз, Ғазна шаҳри буюк Султон Маҳмуд Ғазнавийнинг пойтахти бўлган. Қандаҳордан Ғазнага етиб бориш учун 23 соатда 350 километр йўл босиб ўтдик. Йўллар хароб, атайлаб бўлса ҳам бунчалар ўйдим-чуқур қилиб бўлмайди. Уруш бўлгач, шундай аҳвол рўй берар экан-да...

Қандаҳорнинг энг ажойиб ёдгорликларидан бири бу Бобур Мирзо тошга ўйдириб ишлатган Чилзина — 40 зинадир. Зинанинг энг тепасида каттакон тош уй ҳам бор. Тоғнинг ҳар ер-ҳар ерларида ғазаллар, насиҳатлар ўйиб ёзилган. Биз бу табаррук масканни чуқур эҳтиром билан зиёрат қилдик. Бобур даврида қурилган Чорбоққа бордик. Тўрт боғдан иборат бу ажойиб макондан фақатгина пойдеворлар қолган.

Ғазнада Маҳмуд Ғазнавий қабри ёнига бориб қабр қаердалигини сўрабмиз денг. Мақбара биздан бор-йўғи 200-300 метр нарида экан. Ҳар ҳолда у яхши сақланган. Султоннинг ҳақларига дуо қилдик. Сўнгра Абу Райҳон Берунийнинг қабрини излашни бошладик.

Сафар олдидан атоқли олим, Афғонистонда кўп йиллар ишлаган Ориф Усмон, Ҳасан Қудратуллаевлар билан суҳбатлашган эдик. Улар Ғазнага қандай боришни, қабрларни қандай топишни, ҳозирги аҳволни айтишган эди.

Сўраб-суриштирганимиздан кейин маълум бўлдики, ҳали анча йўл юришимиз керак экан. Бозордан ўтиб бир жойга етганимизда икки кўчага дуч келдик. Биз тор кўчага бурилдик. Бир километрча юрганимиздан кейин мозорга дуч келдик. Сўраб-сўраб бобокалон олимнинг қабрини топдик. Колумбдан олдин Ер юзида Америка қитъаси борлигини башорат қилган, «Ҳиндистон», «Геодезия», «Қадимги халқлардан қолган ёдгорликлар» сингари қомусий китобларнинг муаллифи, юртимиз довруғини жаҳонга таратган даҳонинг қабри бир аҳволда эканлигини кўриб, кўзларимиз эмас, юракларимиз йиғлади. Қуръони Каримдан тиловат қиляпмиз-у, ичимиздан титроқ келарди.

Шу лаҳзада бир уюмгина тош, тупроқ, ғишт остида ётган Беруний ҳазратнинг нидоси қулоғимга киргандек бўлди: «Авлодим, хуш келибсан, мендек ғарибни йўқлаб. Неча йиллардан бери Хоразм томонга кўзларим нигорон эди. Элу юртим омонми, тинчми? Менинг руҳи покимни шунчалар эъзозлаганинг учун Аллоҳ ёрлақасин. Интизорлик торта-торта ниҳоят Ватан ҳиди руҳимга ором берди. Сен билан бирга келган Ватан тупроғининг гарди мен учун қанчалар улуғлигини билсанг эди».

Ғоятда афсусландик: нега бундан 25-30 йиллар олдин келмадик. Нега ҳеч бўлмаса Афғонистон тупроғи тинч пайтида бобокалонимизни бирров йўқламадик? Агар тезликда Беруний қабри узра бирон ёдгорлик ўрнатилмаса у зотнинг ном-нишонаси йўқ бўлиб кетиши турган гап.

— Фақаттина Беруний эмас, бошқа улуғ аждодларимизнинг ҳам қабрлари анча ночор экан деб эшитамиз...

— Ҳиротда Мусалло деган жой бор. Шу ерда Алишер Навоий, Ҳусайн Бойқаро, Абдураҳмон Жомий, Хондамир, Беҳзод, Улуғбекнинг онаси Гавҳаршодбегим, Бойсунқур Мирзонинг қабрлари бор. Яшириб нима қиламан, улар ҳам ночор аҳволда. Жиддий таъмирлашга муҳтож.

Ҳиротда бўлдик. Ҳиротдаги зиёратгоҳларга бориб эҳтиромимизни изҳор қилдик.

Ҳукуматнинг Маданият ишлари вазири билан шартнома имзоладик. Шояд энди кўнгилдаги ишлар юришиб кетса.

— Фақат шартнома билан иш битмайди-ку. Лойиҳа, уста, қурилиш материаллари деган гаплар бор.

— Алишер Навоий мақбарасининг лойиҳаси, смета ҳужжатлари тайёр. 27 нафар халқ усталарини ҳам топиб қўйдик. Улар бажонидил рози бўлишди. Афғон тупроғида тинчлик қарор топди дегунча ишни бошлаймиз.

Ҳиротдан Машҳадга ўтдик. Хабарингиз бор, бу шаҳарда Бобур Мирзо кашф этган «Хатти Бобурий» — Бобур алифбосида унинг амри билан кўчирилган Қуръони Карим сақланади. Ундан нусха кўчириш ниятимиз бор эди. Афсуски, улгуролмадик. Лекин тез кунларда кўчиртириб юборишлари ҳақида ваъдаларини олдик.

Салкам бир ой давом этган сафаримиздан мурод — халқимизнинг қанчалар улкан маънавият, маърифат эгаси эканлигини оламга яна бир бор кўрсатиш, қадриятларимизни излаб топиш, авлодларимизга арзигулик ибрат кўрсатиш эди. Назаримда шу мақсадларимизга етдик. Тўғри, йўлда кўплаб қийинчиликларга дуч келдик.

Лозим бўлса очиқ ҳавода ухладик. Қотган нон билан тирикчилик қилдик. Йўлимизда тўғаноқлар бўлди. Лекин ҳамиша юрагимизда аждодларимизга бўлган эҳтиром, муҳаббатни байроқ қилдик. Ватан меҳри, унинг буюк тарихи, соҳибқирон ҳазратнинг авлодлари изидан бориш бизнинг кучимизга куч қўшди. Тўпланган материалларнинг ҳаммасини Бобур музейига қўямиз. Ўн беш дақиқалик учта ҳужжатли фильм яратиш ниятимиз бор. Хуллас, қилган ишларимиз ҳақида халққа ҳисобот берамиз...

Ҳа, инсон қўлидан кўп иш келишини ўзи билмайди. Билса ўша онда юрагидаги эзгу ҳисларни мақтанчоқлик эгаллайди. Мақтанчоқлик, шуҳратпарастлик бор жойда эса эзгуликка ўрин йўқ. Зокиржон Машрабов умрини Ватан маънавиятига, унинг тарихини ўрганишга бахшида этганлардан. Хайрлашаётганда у кишининг тилаклари битилган дастхатни олар эканман «Илоҳим сизга ўхшаган фидойиларимиз, Ватан меҳрини қалбига жо этган ватандошларимиз жуда кўпайсин», деган фикр қалбимдан ўтди.

Темур УБАЙДУЛЛО
суҳбатлашди.

СУРАТЛАРДА: экспедиция аъзолари сафарга жўнаш олдидан. (Ўнгдан биринчи) Зокиржон Машрабов. Зебуннисонинг Лоҳур шаҳридаги қабрига қўйилган қабр тоши.

«Тошкент Оқшоми» муштарийларига!
Маънавиятимизни
юксалтиришга қўшаётган эзгу ишларингизга аллоҳ ривож берсин.
[signature]
З. Машрабов. 29.XI.96.

УСТОЗЛАР ШОД ЭТИЛДИ

Яккасарой туманидаги ҳинд тилини ўрганишга ихтисослашган 144-ўрта мактаб шаҳримиздаги намунали ўқув даргоҳларидан ҳисобланади. Ушбу мактаб ўқувчилари ҳинд тили бўйича ўтказиладиган шаҳар, туман олимпиадаларида мунтазам биринчи ўринни эгаллаб келишади. Унинг ўндан ортиқ ўқувчилари ҳар йили шарқшунослик институтига кириб, республикамизнинг ташқи алоқаларини мустаҳкамлаш йўлида баҳоли қудрат ўз ҳиссаларини қўшиб келмоқдалар.

Яқинда эрта тонгдан чалинган карнай, сурнай, ноғора садолари узоқ-яқиндан меҳмонларни 144-мактаб сари чорлай бошлади. Зеро ушбу кун мактаб ташкил этилганлигининг қутлуғ 40 йиллик тўйи нишонланди.

— Ўзим шу мактабни битириб катта ҳаётга йўлланма олганман, — деди биз билан суҳбатда мактаб директори Фазлиддин Жамолов. — Буни қарангки қадрдон даргоҳга раҳбарлик қиляпман. Ўтган давр мобайнида мактабимизни битирган кўплаб кишилар ҳозир иқтисодимизни барқарорлаштириш, мустақиллигимизни юксалтириш йўлида баракали меҳнат қилмоқдалар. «Устоз отангдек улуғ», дейдилар. Бугун шу мактабда ишлаб кетган барча муаллимларни тантанамизга таклиф этдик. Шунингдек, турли йилларда мактабни тамомлаган ҳамма ўқувчиларни ҳам чақириб, устоз ва шогирдлар учрашувини ўтказяпмиз. Қолаверса, тадбир баҳонасида мактабимизни янада озода, ораста, обод қилдик.

Файзли ўтган тадбир давомида ушбу ўқув даргоҳининг учта илғор муаллимига халқ таълими фидойиси нишонлари, ўттиздан ортиқ ўқитувчиларга эса шаҳар халқ таълими бош бошқармаси, туман халқ таълими бўлимининг фахрий ёрлиқлари топширилди. Устозларнинг барчаси пул мукофотлари билан тақдирланди, ўқувчиларга эса «Ўзенгилсаноат» уюшмасига қарашли «Енгил матолар» акциядорлик жамияти томонидан ажратилган турли совғалар ҳадя этилди.

Дилмурод ИСМОИЛОВ.

Иброҳим РАҲИМ — 80 ёшда

БАРАКАЛИ ИЖОД ТАҲЛИЛИ

Олтмиш йиллардан зиёдроқ вақт мобайнида ижодий фаолият кўрсатаётган Иброҳим Раҳимнинг асарлари шижоат, ватанпарварлик, меҳнатсеварлик каби фазилатларни ўзида

мужассам этган. Ижодкорнинг ҳаёт йўли, ижодий камолот пиллапояларини таҳлил этган профессор Эркин Худойбердиевнинг адибнинг қутлуғ тўйига атаб чиқарилган китоби айнан шунинг учун ҳам «Шижоат ва ижод» деб аталгани бежиз эмас.

Китобни варақлар эканмиз, «Оташнафас адиб, шижоатли инсон», «Ҳозиржавоблик — куйинчаклик демак», «Ҳаётий ҳикоялар», «Қиссаларда давр нафаси, «Замонавийлик — етакчи мавзу», «Ҳарбий романлар», «Мураккаб жанрдаги изланишлар» сингари бўлимларга кўзимиз тушади. Муаллиф адабиётшуносликда катта тажрибага эга эмасми, ҳар бир бўлимда ёзувчи ижодининг бир томонини таҳлил этади. Чунончи, «Оташнафас адиб, шижоатли инсон» бўлими ўзига хос муқаддима вазифасини бажаради: бунда адиб ижодининг яхлит манзараси чизилади. «Ҳозиржавоблик — куйинчаклик демак» бобида эса Иброҳим Раҳим ижодида муҳим ўрин тутган публицистика жанри, очерклар ҳақида фикр юритилади.

Иброҳим Раҳим ижодида қисса ва роман жанри алоҳида ўрин тутади. Унинг «Ҳаёт булоқлари», «Ихлос», «Чин муҳаббат», «Фидойилар», «Тақдир», «Тинимсиз шаҳар», «Генерал Равшанов», «Довон», «Сен туғилган кун», «Ҳилола», «Оловкор» сингари қисса ва романлари адабиётимиз, хусусан насримиз ривожига муносиб ҳисса бўлиб қўшилди. Китобнинг «Замонавийлик — етакчи мавзу», «Ҳарбий романлар» бўлимларида адибнинг ана шу романларининг бадиийлиги, мавзуси талқин этилади.

Иброҳим Раҳим жамоат арбоби сифатида ҳам, ижодкор сифатида ҳам ҳамиша серқирра фаолият кўрсатиб келган. У «Қизил Ўзбекистон», «Гулистон», «Муштум» сингари газета ва журналларга муҳаррирлик қилди. «Ўзбекфильм» киностудиясини бошқарди. Киносценарист, публицист сифатида эсда қоларли асарлар ёзди. Ўз ижодини шеърлар, лавҳалар ёзишдан бошлаган адиб, халқ ёзувчиси бўлди, ардоқли адибимизга айланди. Баракали меҳнати, жўшқин адабий фаолияти халқимиз, ҳукуматимиз томонидан юксак баҳоланди.

«Шижоат ва ижод» китобида ана шулар ҳақида атрофлича фикр юритилади. «Иброҳим Раҳим, — деб ёзади муаллиф китоб хотимасида, — доимо изланишда бўлиб келди ва тинимсиз изланмоқда. Истиқлол шарофати билан янгиланаётган, ўзгараётган мамлакатимиз, жамиятимиз, кишиларимиз, бозор иқтисодиётига ўтиш ҳақида қатор публицистик мақолалар, очерклар ёзди... Иброҳим Раҳим таваллудининг 80 йиллиги арафасида Ўзбекистон Мустақиллигининг 5 йиллиги муносабати билан «Меҳнат шуҳрати» ордени нишондори бўлди».

«Шижоат ва ижод» китоби атоқли адибимизнинг муборак 80 йиллик тўйига арзигулик туҳфа бўлди десак ҳақ гапни айтган бўламиз.

Ғолиб МИРЗО.

Бугун Ҳамза номидаги ўзбек Давлат академик драма театрида Ўзбекистон халқ ёзувчиси Иброҳим Раҳимнинг 80 йиллигига бағишланган тантанали кеча бўлади. Адибнинг мухлислари, ёру дўстлари, адабиёт аҳли уни чин қалбдан қутлайдилар. «Оқшом»нинг кўп сонли муштарийлари, газета таҳририяти, ижодий жамоаси ҳам газетамизнинг энг фаол муаллифларидан бири Иброҳим Раҳимни 80 йиллиги билан табриклайди. Унга узоқ умр, баракали ижод ёр бўлишини тилайди.

Одобнома

«Тарбия бизлар учун ё ҳаёт — ё мамот, ё нажот — ё ҳалокат, ё саодат — ё фалокат масаласидир».

Абдулла АВЛОНИЙ.

Тарихий шахслар ҳаётидан

ҲАКИМНИНГ ЖАВОБИ

Анушервон ҳузурига узоқ-яқиндан вакиллар келган экан. Шоҳ илму донишда беназир вазири Бузургмеҳрнинг ақлу заковатини меҳмонларга кўз-кўз қилиш ниятида ундан:

— Эй ҳаким, дунёда энг яхши нарса нима, — деб сўрабди.

— Дунёда уч нарсадан ўтадиган ҳеч нарса йўқ, — дебди ҳаким.

— Нима экан улар?

— Ўлим, аёл ва эҳтиёж.

Анушервон бу жавобдан хижолат бўлибди ва ҳаким бемаъни гап айтиб қўйди, деб ўйлабди. Кейин қулай фурсат топиб, бу нима деганинг, дурустроқ шарҳлаб бер, дебди. Шунда Бузургмеҳр:

— Эй шаҳриёри олам, аёл бўлмаганда сенга ўхшаган зот қаердан туғиларди? Ўлим бўлмаганда отанинг салтанати сенга тегармиди? Эҳтиёж бўлмаганда менга ўхшаган одам сенинг саройингда турармиди, — дебди.

БЕҲИ НАВДАСИ

Сомонийлар сулоласининг подшоларидан бири бўлган Амир Наср Аҳмадни Сомонийларнинг муаллими ёшлигида таълим бераётиб, жуда кўп марта адабчўп билан урган экан. Амир Насир: «Бирор кун султон бўлсам жазосини берарман», деб кўнглига тугиб қўйган экан.

Бир кеча ёшлик чоғларини эслаб ётганида муаллими ёдига тушибди ва унга қандай жазо бериш кераклигини тун бўйи ўйлаб чиқибди. Эрталаб ғуломларидан бирига чорбоғдан беҳи дарахтининг хипчинидан ўн дона кесиб келишни, иккинчисига муаллимни топиб келишни буюрибди. Ғулом муаллимнинг ҳузурига борибди. Муаллим:

— Султон қай вазиятда мени эслаб қолди? — деб сўраган экан, ғулом шундай дебди:

— Бир ғуломга чорбоғдаги беҳи дарахтидан ўнта хипчин кесиб келишни, менга эса сизни топиб олиб боришни буюрди.

Амир Насир ўч олиш пайига тушганини муаллим англабди ва йўлда мевафурушнинг дўконига кириб бир динорга энг яхши беҳилардан олиб енгига яширибди. Муаллим Насирнинг ҳузурига кирганда амир хипчинни кўрсатиб:

— Бунга нима дейсан, — деб сўрабди.

— Ҳозир, — дебди муаллим ва қўлини енгига тиқиб ҳалиги беҳини олибдию подшоҳга қараб, — умрингиз узоқ бўлсин, бир оғиз сўзим бор, — дебди.

— Айт, — дебди амир.

— Мана шу бежирим ва ҳушбўй мева шу хипчиндан ҳосил бўлган.

ОҚИЛОНА ХУЛОСА

Кирмон подшоҳларидан бўлмиш Малик Муҳаммаднинг хазина қўриқчиларидан бири унинг ҳузурига келиб «Бир туш кўрдим, рухсат берсалар, айтсам», дебди. Шоҳ рухсат берибди. Қўриқчи узундан-узоқ бир тушни айтиб берибди. Сўзини тугатганидан кейин шоҳ дарҳол фармони олий бериб, уни хизматдан озод қилибди. Ҳамма ҳайратда қолиб:

— Нега бундай қилдингиз? — деб сўрашибди. Шунда шоҳ:

— Шунчалик узундан-узоқ туш кўриш учун неча соат ухлаш керак. Бу аҳволда у хазинани қандай қўриқлайди, — деган экан.

СИНОВДАН ЎТОЛМАГАН САХИЙ

Ҳотамтой оламдан ўтгач, укаси унинг ўрнини босмоқчи, ишини давом эттирмоқчи бўлибди. Ҳотамтой тириклигида гумбаз солдирган ва бу гумбазнинг етмиш дарчаси бўлган экан. Тиланчилар ҳар куни гумбаз атрофида тизилишиб, ҳар бири дарчага қўл чўзар ва Ҳотам уларнинг қўлига бирор нима бераркан.

Ҳотамтой вафотидан сўнг укаси шу гумбаз ичига кириб ўтирмоқчи бўлибди. Онаси унга:

— Болам, бу ниятингдан қайт, сен икки дунёда ҳам Ҳотам бўлолмайсан, — деса ҳам қулоқ солмабди.

Шундан кейин она боласини синаб кўрмоқчи бўлибди. Эски кийим кийиб, гумбаз дарчасига бориб қўл чўзибди, биринчи дарчасидан кейин иккинчи, учинчи дарчасига қўл чўзибди. Ҳотамнинг укаси қўлни таниб: «Ҳой кампир, ҳозиргина қўл чўзган эдингку, учинчи маротаба тиланчилик қиласанми», деб уришиб берибди.

Шунда онаси ўзини танитиб:

— Болагинам, сенинг қўлингдан бу иш келмайди демаганмидим?! Бир куни акангни синаб кўриш мақсадида мен етмиш дарчага етмиш маротаба қўл чўзиб хайр тилаганман ва аканг менинг қўлимни таниган бўлса-да бўш қайтармаган.

Иззат АҲМЕДОВ тайёрлаган.

БЕРУНИЙ ҲИКМАТЛАРИ

Ёлғончилик кишини адолатдан юз ўгиртиради, зулм, ёлғон гувоҳлик бериш, омонатга хиёнат қилиш, бошқалар мулкини ҳийла билан босиб олиш, ўғрилик, халқларнинг бузилишига сабаб бўладиган бошқа ёмон хулқларни кишига яхши кўрсатиб қўяди.

***

Ҳар бир кишининг қадр-қиммати ўз ишини қойил қилиб бажаришидадир.

***

Насиҳат йўли билан одобли қилиш мумкин бўлган кишига қамчин ва қилич даркор эмас.

***

Яхши билмаган нарсасига уринган киши шарманда бўлади.

***

Илм орқали ҳалосга (мукаммалликка) етишиш фақатгина ёмонликдан тийилиш билангина вужудга келади. Ёмонликнинг шохобчалари кўп бўлса ҳам уларнинг асоси таъма, ғазаб ва илмсизликдир.

***

Одамгарчилиги бор мард киши ўзидан ва ўзиники эканлигига ҳеч ким тортишиб ўтирмайдиган нарсадан бошқасига эгалик қилмайди.

***

Ҳасад билан ғазаб икки қанот бўлиб ҳаракатга келса тоза ва чиройли ҳаётларни хира ва кудуратли қилиб юборади.

***

Ҳамма кишиларга яхшилик қилмоқ керак. Имконияти бўлмаган тақдирда яхши ният ва сўз билан, имконияти бўлганда эса амалий иш билан яхшилик қилмоқ лозим.

***

Тенглик ҳукм сурган жойда сотқин, алдамчи эҳтирослар, ғам-ғусса бўлмайди.

***

Донишманд ва олимлар хулқларидан ўрнак олиш яхши хулқни тирилтиради, ёмонни йўқ қилади.

Кексалик гаштини суриш — ҳар бир инсоннинг эзгу орзусидир. Айниқса дастурхон атрофида қўни-қўшни, овсин-ажин билан иссиқ чойдан ҳўплаб, ўтган-кетганларни хотирлаш, шукроналик билан фарзандларнинг дуои жонини қилишга нима етсин.

Бола бошидан

МАЪНАВИЯТ БЕЛГИСИ

Жамият, давлат мафкураси ноёб одоб-ахлоқ, соф маънавият булоқларидан озуқа олмоғини теран англаган юртбошимиз ўзининг қатор нутқ ва маърузаларида миллат маънавиятини, халқ қадриятларини улуғлаш, улардан истиқболдаги буюк мақсадларимиз йўлида унумли фойдаланиш, мамлакатимиз мафкурасини қарор топтириш хусусида куюниб, башоратомуз сўзларни гапираётганлиги бежиз эмас. Зеро, улар айтганларидек, маърифатсиз, маънавиятсиз келажакнинг ўзи йўқ ва бўлиши ҳам мумкин эмас.

Айниқса, республикамиз мустақиллигининг беш йиллиги муносабати билан ўтказилган «Ўзбекистон — Ватаним маним» республика қўшиқлар кўрик-танлови жамиятимиз, давлатимиз сиёсий, маънавий, иқтисодий ҳаётида қанчалик қудратли кучга айланганлигини сўз билан таърифлаш қийин. Демак, халқимиз тарихий қадриятларимизга ҳурмат, Ватанга меҳр-муҳаббат, бурчга, истиқлол ғояларига садоқат, миллий ғурур ва ифтихор ҳис-туйғуларини тарбиялашга алоҳида чанқоқ, бунга катта эҳтиёж сезар экан.

Ҳар бир халқнинг, миллатнинг ўзига яраша одоб-ахлоқ мажмуалари, мезонлари бўлади, уларга тўлиқ ишонган ва итоат қилган одамларгина баркамол бўла олади. Шулардан бири одамларимиз кўнглига, онгига миллий куй, қўшиқларимиз оҳангларини, уларнинг мазмунини сингдиришдир. Қадимий удумларимизга кўра, чақалоқ туғилгандан 5—6 кун ўтгач, унинг қулоғига азон айтилади. Бу билан мурғак қалбнинг вужудига илк бор яратганнинг номи, унинг куч-қудрати, мўъжизалари, қолаверса, мўмин-мусулмон оҳанглари кириб боради, миясидаги сон-саноқсиз ҳужайралар яшаши учун маънавий озуқа олади, шунга қараб шаклланa боради. Афсуски, биз бунга ҳам узоқ йиллар лоқайд қараб келдик, туғилганимиздан, эсимизни танишимиздан бошлаб, ўзимиз тушуниб, мазмунини чақмаган, дилимизга, тилимизга ёт бўлган куй, қўшиқлар билан танглайимиз кўтарилди, қулоқларимиз batанг бўлди.

Гап бола тарбияси ҳақида кетар экан, аввало муқаддас она сути, қолаверса, унинг сеҳрли алласи, ёқимли куй, овоз тўғрисида тўхтамаслик инсофдан эмас. Зеро, оналаримизнинг жонбахш, ҳузурбахш қўшиқлари — аллаларида сахий ва беминнат қуёш ҳароратини, тошқин дарёлар мавжини ҳис қиламиз. Она сути, алласи билан дилимизга гул-ғунчалар иси, тароватi, ойдин кечаларда жимирлаб, шарқираб оқаётган сойлар, жилғалар сокинлиги, мавжини туямиз, ҳаёт гўзаллигини англаймиз. Она алласининг ҳар бир сатрида субҳидамда тинимсиз сайраган қумрилар, булбуллар, беданаларнинг бедор наволарини тинглаймиз.

Шу ўринда буюк алломамиз Абу Али ибн Сононинг «Тиб қонунлари»да ёзган ҳикматларини ёдга олиш жоиздир. Боланинг мижозини кучайтирмоқ учун унга икки нарсани, албатта, қўлламоқ лозим. Бири болани секин-аста тебратиш, иккинчиси эса уни ухлатиш учун унга одат бўлиб қолган ёқимли мусиқани чалиш ва аллалашдир. «Шу иккисини қабул қилиш миқдорига қараб, боланинг танаси билан бадантарбияга, руҳи билан мусиқага бўлган истеъдоди ҳосил бўлади».

Ривоят қилишларича, бир хоннинг кўнгли сира куй, қўшиқни хушламас экан. У ҳатто шу даражага етибдики, қўшиқ тугул, ҳатто ўзича бирор куйни хиргойи қилиб юрадиган одамларни ҳам қатл этиш ҳақида фармон берибди. Тақдир тақозоси билан баджаҳл, золим хон қаттиқ дардга чалинибди. Бундан хабар топган бир табиб дардни фақат куй, қўшиқ билан даволаш мумкинлигини айтибди ва шу йўл билан хон шифо топибди. Шундан кейин у қаттиқ янглишганини тан олиб, ўз фармонини бекор қилган экан.

Инсон ҳаётида яхши куй, оҳангнинг бундай мўъжизакор куч-қудрати, ўрни ҳақида кўп эшитганмиз. Ҳатто Одам Атонинг лой, балчиқдан яратилган танасига ҳам мусиқа орқали жон киритилганлиги ҳақида ҳикоятлар бор. Шундай экан, ҳозирги давр талабларидан келиб чиқиб, маънавият ва маърифат масалаларига ўзимизнинг қарашларимиз ва муносабатларимизни ўзгартиришимиз лозим. Хусусан, оилада, ясли, боғалар боғчаси ва мактабларда болаларга қўшиқ ўргатиш ишларига аввалгидай расмиятчилик билан эмас, балки жиддий, илмий нуқтаи назардан ёндошмоқ лозим. Шуни унутмаслик керакки, биз фарзандларимизнинг барчасини келажакда ёппасига моҳир қўшиқчи қилиб тарбиялаш ёки уларнинг тўтиқушдай нима десак, шуни тўхтовсиз такрорлашлари тарафдори эмас, балки ўзлари айтаётган ҳар бир қўшиқнинг куйи ва матнини, унинг сўзи маъносини чуқур тушуниб, чин юракдан ҳис, идрок этиб, самимий ижро этишлари ва шу тариқа бир умр яхши, нафис миллий куй, қўшиқларимиз, санъатимиз сеҳрига ошно бўлишлари тарафдоримиз.

Бундан ташқари биз ёшларимизда куй, қўшиқ тинглаш, ижро этиш маданиятини ҳам жиддий тарбиялашимиз лозим. Ҳозирги кунда кўпчилик ёшларимизнинг тижорат мақсадида ҳар қадамда овоз кучайтиргичлар ёрдамида, ҳамма учун мажбурий равишда, кўнгилларига келган ҳар хил куй, мусиқаларнинг фарқига бормай, пала-партиш, баланд пардаларда янгратиб, асабларни таранг, қулоқларни батанг қилишлари ҳам одобдан эмаслигини айтмоқ лозим. Хуллас, яхши куй, қўшиқ тинглаш, уни ижро этиш ҳам юксак маънавият белгисидир. Буни ҳам болаликдан тарбиялаш лозим.

Искандар РАҲМОН.

Муносабат

ҚЎЛИ ЭГРИ КЕЛИН

«Тўйдан сўнг уйимизда майда-чуйда буюмлар йўқола бошлаганида аввалига эътибор бермадик. Катта миқдордаги пул бирданига ғойиб бўлганда эса гангиб қолдик. Бирор ҳафтача вақт ўтгач, йўқолган пул тасодифан келинимизнинг жомадонидан чиқиб қолди. Сири фош бўлгач, у пулни ва йўқолган ҳамма нарсаларни ўзи ўғирлаганини тан олди, ҳатто бунинг учун кечирим ҳам сўрамади. «Ўзингдан чиққан балога, қайга борасан давога». Бу ҳодисани қўни-қўшнига айтишдан ор қилдик. «Ҳали янги келин, қилмишидан уялиб, ўзини тузатиб олар» деб уни кечирдик. Шундан кейин ҳам у хунук одатини ташламади. Бу орада ўзаро муносабатларимизга дарз етди. Куёв бола (укамиз) ҳам «Энди у билан яшамайман» деб туриб олди. Ўрталарида норасида гўдак бор... Хуллас, кейинги бўлиб ўтган нохуш воқеаларни ёзиб ўтирмасам ҳам бўлар. Аммо бир нарсани ўйлаб ажабланасан киши. Қизи бировнинг хонадонига келин бўлиб боргунига қадар, унинг номақбул хатти-ҳаракатини наҳотки ота-онаси, яқинлари сезмаган бўлсалар?! Наҳотки, сезиб сезмаганга олишган?! У ҳолда қизнинг келажагидан ташвишга тушишмадимикин? Эндичи, қизларининг қилмиши эл аро ёйилгандан сўнг уялишмаётирми?! Бундай ота-оналар кўпми ё камми... Сиз нима дейсиз?!»

Таҳририятга келган хатдан.

Мактубни ўқиганимдан сўнг, икки-уч кун унинг таъсирида юрдим. Болалик хотиралари билан боғлиқ воқеалар кўз олдимдан бирма-бир ўтаверди. Ўшанда... Бувим мени нон олиб келгин деб дўконга юбордилар. Шошиб-пишиб дўкондан қайтаётсам, йўл устида ётган нарса кўзимга оловдек кўринди. У ёқ-бу ёққа алангладиму, тезгина уни қўлимга олдим. Қип-қизил ўн сўмлик пул. «Буни бувимга обориб бир хурсанд қилай» деган хаёлда уйга югурдим. Бўлган воқеани бувимга айтиб ҳам улгурмаган эдимки, у киши қатъий оҳангда:

— Бор, жойига қўйиб кел. Ҳали эгаси ахтариб келади, — дедилар.

— Бу олмаса, бошқа биров оларди-да, бувижон, — деди синглим менинг ёнимни олиб. — Топган топалоқники, ўзига ҳалол-да...

— Сенгина қиз, жим ўтир, — дедилар бувим уни уришиб. Сўнг менга юзландилар: — Бировнинг нарсаси бировга буюрмайди, болам. Тезгина бориб пулни жойига қўйиб кела қол.

Бувимнинг астойдил ранжиганларини билиб, кўчага отилдим.

Биз болаликда эшитган, кўрган нарсаларимизнинг ҳаммасини ҳам тўғри англаб етавермаймиз. Баъзи бир воқеаларни умуман мулоҳаза қилиб ҳам ўтирмаймиз. Йиллар ўтиб, ҳаёт ҳақиқатларини тушуниб етганимиздан сўнггина унут бўлган ҳодисалар хаёлимизда қайта жонланаверади. Бир куни журналлардан бирида «Мен қандай қилиб ўғри бўлдим?» деган мақолани ўқиб қолдим. Мақола исми яширилган бир қизнинг кундаликларидан иборат эди. Унда қизнинг илк бора ўғриликка қандай қўл урганини баён этилади: «... Пулим тугаган. Гулядан сўрасам, бермади. Эрталабдан бери туз тотмаганман. Шошиб кўчага чиқдиму, истаган томонимга йўл олдим. Қарасам, ерда кимдир чўзилиб ётибди. Ғирт маст. Ногоҳ кўзим унинг эгнидаги чарм курткага тушиб қолди. Атрофга алангладиму дарҳол унинг эгнидан курткани ечиб олдим. Эртасига курткани Ю.га сотдим. «Отчопар»даги бозордан олдим, деб айтдим. Ғинг демай олди. Мен ўғрилик қилдимми? Йўқ. Мен қилмасам, барибир кимдир ечиб оларди ўша курткани. Ахир шунча қимматбаҳо кийимни кийиб, яна чўзилиб ётгани нимаси? Йўқ, мен ўғрилик қилмадим, эпчиллик қилдим, холос...»Шу мақолани ўқиганимдан сўнг яна бувимнинг биз қизларга берган ўгитларини қайта-қайта эсладим. «Сен хонадонда тўнғич қизсан, — дердилар менга. — Сингилларинг сенга қараб қад ростлайдилар. Қадамингни билиб босгин қизим. Ҳамма вақт биринчи қадаминг хайрли бўлсин. Илму зиёга, ҳалолликка, тўғриликка биринчи қадамни бехато ташласанг бас, кейин Аллоҳнинг ўзи сени қўллагай».

Кунларнинг бирида ён қўшним мени уйи ичкарисига чақириб қолди. «Вой, мен айтмай, сиз эшитманг. Беш кундан бери зирагимнинг бир пойини тополмайман. Келиним ўлгур ўғирлаганга ўхшайди, — деди йиғламсираб. — «Олган киши икковини ҳам оларди-да. Бир пой зиракни нима қилади келинингиз?» деб кулдим. «Вой, билмайсизда, у тилланинг қадрини билади. Кечаги ҳафтада қизимга узук олай десам, дўконлардагисига ишонмайман, улар қалбаки, деганмиш. Заргар дугоналари кўп, зирагимни ўшаларга обориб берган. Мен қўшнимнинг кўнглига оғир ботмайдиган қилиб: «Бу гапни бошқа бировга айтманг, келинингизнинг қулоғига етмасин. Тағин зирагингиз топилса, кейин уялиб қоласиз» деб тушунтирдим.

Бироқ эртасига... қўшнимнинг келини қўлига жимитдайгина тилла узук тақиб келибди. Қайнонасига кўрсатиб «Ўртоғим сотмоқчи бўлиб юрувди, шуни олдим. Чиройлими, ойижон?» дебди. Қўшнимнинг жаҳли чиқиб, нимани ўйлаган бўлса, шуни келинига айтибди. Келиннинг ранги-қути ўчибди. Дод солиб, ҳаммани бошига йиғибди. Сўнг лаш-лушларини йиғиб, ота уйига жўнабди. Эртасига яна кўз ёш, югур-югур, арзу-араз.

Вақт — ҳакам. Ҳаёт — мактаб. Инсон — мўъжиза. Ҳар учалови оралиғида Тириклик умргузаронлик қилади. Гоҳо ўйлайман: бир осмон остида, бир ҳаводан нафас олиб яшаётган инсонларни қандай куч бир-бирига яқинлаштиради ва аксинча қай куч бир-биридан узоқлаштиради. «Феъли атвори бўлса керак, — дейман ўзимча. — Яхшилик яхшиликка эш, ёмонлик эса ёмонликка...» Кўнглида эзгулик яшаётган кишиларнинг атрофидагилар ҳам худди шундай одамлар бўлади. Ахир, «Сен менга дўстинг кимлигини айт, мен сенинг кимлигингни айтаман» дейдиларку. Хусусан, оилада ҳам... Олти фарзанднинг феъли атвори бир-бирига айнан ўхшаш бўлмайди, албатта. Ота-она эса ягона. Ота ҳам, она ҳам фарзандларига бир кўз билан қараши, бир хил тарбия бериши зарур деб ўйлайман.

Мавзуга қайтсак. «Нима эксанг, шуни ўрасан», дейди доно халқ. Бу — тарбияга ишора. «Ёмон хулқнинг оқибати кўп ёмон, жазо торттунг, умр бўйи беомон» дейди яна бир мутафаккир. Бу ҳам тарбияга ишора. Қиз боланинг ҳусни аввало инсоний фазилатида, сўнг эса хушхулқлигию хушфеъллигида... Йигит ақлли бўлса отасига, қиз боодоб бўлса онасига раҳмат ёғилади. Бордию, акси бўлсачи? Ўлманг, яхшиликка не етсин!

Гулчеҳра ЖАМИЛОВА.

Ичкилик — оғу

УМР ЗАВОЛИ

• Май дўстларни койиш, улар билан жанжаллашиш, ҳамсуҳбатларга озор бериш ва яқин кишилардан видолашишга сабаб бўлади.

• Ичкилик балонинг эшиги, сен ўша эшикка бош суқишдан эҳтиёт бўл. Аммо ичкарига кира кўрма.

• Май ёмон ишларни яхши қилиб кўрсатади.

• Май ичувчилар сувга бораётган подалардек оғизларидан нима чиққанини билмай бақиришади.

• Эй май, улуғ мартабалар биноси ва ақл кошоналари сен туфайли харобага айланди.

• Ичкилик ичиб ақлини бир нафас йўқотган киши оғир мусибатга учраб, ўлганлар қаторида бўлади.

• Ақл-идрокда денгизга қиёс қилишга арзийдиган кишининг бир коса майга ўзини ғарқ қилиши айб ва беҳаёликдир.

• Ичкилик мансаб ва обрўда баланд тоғ ҳисобланадиган улуғ кишиларни ҳам тўрт оёқли ҳайвонга айлантиради.

• Ичувчилар оз фурсатли лаззатни кўзлаб, кетидан келадиган фалокатга эътиборсиз қарайдилар.

• Ичкилик тафаккур қилишдан адаштиради, озгина хурсандлик, кайф-сафо бериши билан бирга узоқ муддатли қайғу ва бахтсизликларга гирифтор қилади.

• Ўз фойда-зарарини билмайдиган маҳлуқлар ҳам бу дунёда бор. Ахир дунёда майдан бўлак лаззат берувчи неъматлар ҳам жуда кўп-ку.

• Майхўр ҳаёт қадрини билганда эди, майни дўстларга эмас душманларига ичирган бўларди.

Фахриддин НУРИДДИНОВ, Ўзбекистон халқ таълими аълочиси.

Қайнона сабоқлари

ШУ ОДДИЙ ҚОЗОН-ТОВОҚ...

Болагинам, сиз билан бирон мавзуда сўзлашмоқчи бўлсам, эсимга болалигим, келинлигим тушаверади. Ўша пайтларда гоҳо юрагимни қийноққа солган, гоҳо вужудимни қуёш қучгандек енгил қилган сабаблар — хотиралар билан ўртоқлашиб тураман. Қолаверса, «Келин бўлган билар келин аҳволини», деган гап бор.

Сиз билан ўчоқ боши, қозон-товоқ ҳақида сўзлашмоқчи эдик. Шу ерда онагинам — Бухарона эслаганимнинг боиси бор. У киши жуда пазанда, нозиктаъб, зукко аёл эдилар. Тошкентдек шаҳри азимда яшасак ҳам бизнинг маҳаллага газ, электр чироғи анча кеч келганди. Опаларим узатилаётганларида газ нималигини билишмасди. Эшикдан келган совчилар тўғри ошхонага — ўчоқ бошига ўтганларини неча бор кўрганман. Қизлик уйига баҳо беришда, қиз монанднинг саришталигини аниқлашда шу оддий ошхоначалик аниқ мезон бўлмаслигини биз қизларга жуда барвақт тушунтиришган эди. Ҳовли ҳамиша супурилган, ўчоқ боши эса ҳеч қачон ўтин ёки таппи ёпилмагандек чиннидай бўларди.

Болалигимда бўйим оғзига аранг етадиган катта тандиримиз тагидаги ўтин тахлаб қўйиладиган мўъжаз айвончада ҳамиша кичкина челакда лойли сув ва унинг ичида коптокдек латта турарди. Эсимда, ойим овқатни сузиб олишлари билан опаларимдан бири қозонга сув солиб ювиб, ювиндисини молларга — терт қорадиган тоғорага тўкишарди. Қозонсочиқ билан қозонни артиб, қуритиб олишарди. Опаларимнинг бири қозон-товоқни ювaётганида, иккинчиси тандир тагидаги ўша лойли челакни олиб, ўчоқ оғзининг қора бўлган жойларини латтани суюқ лойга ботириб-ботириб суваб қўярди. Опаларимдан кейин бу ишни ўзим ҳам кўп бажарганимданми қизиган ўчоқ оғзига сурилган сомонсувоқ ҳиди ҳали ҳам димоғимда...

Ойим раҳматли доим: «Биринчи навбатда оёқ остини очиб, саранжомлаб олиш керак», дердилар. Сиз ҳам шундан бошланг. Кўпинча ошхоналар тор, буюмлар эса кўп бўлади. Ҳеч нарсани бу керак эмас, деб олиб чиқиб ташламанг, бугун бўлмаса эртага, албатта, керак бўлади. Вараҳи кесадигандан тортиб, гўшт чопадиган болтагача, чой қошиқдан тортиб кам ишлатиладиган човлигача — ҳаммаси керак. Улар жой-жойида, тоза турмаса, аҳволингизга вой! Аввало буюмни керагида дарров топиб олишдан ожизсиз. Иккинчидан, тозалаб-саришталаб жойига қўймаган бўлсангиз камарининг четига кафгирни осиб олиб, кейин уни қидирганча, жиғибийронлигидан ёғи ёниб кетган эркаклар қўйига тушасиз.

Газ плитаси, идиш-товоқ турадиган жавон, масаллиқларни тўғраб тайёрлаб оладиган столингиз орасида юришингизга, чаққон ҳаракат қилишингизга халақит берадиган нарсаларни четга суринг. Меҳмон келганда тутиладиган коса, лаган, пиёлалар кундаликда тутиладиганлари билан аралашмагани маъқул. Биринчидан, сони кўпайиб ҳаракатингизга халақит беради, иккинчидан чувалашиб, ҳуда-беҳудага сув тагига бораверib, оҳори кетади, чети учади, синади.

Овқатга масаллиқ тайёрлашда уларнинг ҳар бирини алоҳида идишларга солсангиз, биринчидан меъёридан адашмайсиз, иккинчидан қозонга солинда қийналмайсиз, куйдирмасдан қовуриб оласиз. Сув солгандан сўнг, қозонингиз қайнаб чиққунича масаллиқлардан бўшаган идишларни тезда ювиб олинг, ҳали қозон-товоқ билан қўшиб юваман деб орқага сурманг. Шунда ҳам вақтдан ютасиз, ҳам керак бўлса яна олиб ишлатаверасиз, сонини кўпайтириб ўзингизга иш орттирмайсиз.

Овқат сузиб олингани заҳоти қозонни ювиб қўйиш канда бўлмасин. Овқатингиз кўпроқ бўлиб, уни эрталаб ишга кетаётганларга иситиб едириш ниятингиз бўлса, сирли идишларингизнинг бирига кўтариб олинг, совигач, музлатгичга қўясиз. Лекин зинҳор қозонда қолиб кетмасин. Бизга бувиларимиз «Қозон ювиқсиз қолса, шайтон ялаб кетади», деб уқтиришарди. «Шайтон ялагани» бугунги ишни эртага қўйиб вақтдан, таом сифатидан ютқизилгани бўлса керак. Қолаверса, қозонларнинг «қусадиган», орқа-ўнги икки энлик қатирмоч бўлишига асосий сабаб унинг вақтида ювилмаганидир.

Кечки овқатдан сўнг ошхонада қиладиган яна бир зарур ишингиз, газ устини, иссиқ-совуқ сув оқиб турадиган мослама — раковинани, ошхона полини бир сидра артиб олишдир. Бу ишларни ҳар куни қилиш керак, акс ҳолда иккинчи куниёқ газ плитангиз усти, сув тагидаги мосламалар таъбингизни хира қиладиган, ошхонада юрганингизда эса шиппагингиз полга чип-чип ёпишиб, ғашингизга тегадиган бўлади.

Ҳозир ошхона ишларини бир сидра айтиб ўтаётганим учун «вой-бў» деб ваҳимага тушаётган бўлсангиз керак. Аслида ўз вақтида ва соз бажарилса, уларнинг ҳаммасига кўп вақт талаб қилинмайди. Озгина зеҳн, озгина хоҳиш бўлса бас, келин болам. Қолаверса, шукр қилинг: ёлғиз эмассиз, катта оиламиз, яхши гап билан қайнингизу қайнсинглингизни ишга соласиз, мен ҳам қараб турмайман. Ошхонани сарищта қилмай туриб, уйларни саранжом қилиб бўлмайди. Бунга эътибор беришингизни илтимос қиламан. Чунки оиладаги келишмовчиликларнинг кўпи шунга ўхшаш арзимаган икир-чикирлардан чиқишини унутманг, бунга йўл қўйманг, келин болажоним.

Раҳима ШОМАНСУРОВА, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими.

Ихчам тақриз

ФАРЗАНДЛАРИМИЗГА ТОРТИҚ

Дунёда илмларнинг тури кўп. Уларни билиш, ўрганиш учун неча-неча авлоднинг умри сарф бўлдию лекин илм булоғининг тагига етдим деганларни ҳеч ким кўрган эмас. Лекин илми адаб — одоб сабоқлари борки, уларни барча баробар билмоғи керак. Таникли автомобилчи олим Худойберган Маматов — Худойберган Маматохун Қатортерак ўғли мунозара, савол-жавоб тарзида ёзган «Одоб ва ахлоқ мезони» китоби ҳам оламни илоҳий-руҳий ўрганиш ва таниш бобида қўйилган хайрли қадамлардан биридир.

Китоб набира билан бобо ўртасидаги суҳбат тарзида қисқа саволларга лўнда, аниқ, пишиқ-пухта жавоблар тарзида битилган. Энг муҳими, уларни барча ёшдаги китобхонлар тушунади, идрок қила олади. Қуйидаги парчага эътибор беринг:

« **—Олам нима?**

— Дунё, жаҳон, коинот демакдир.

— Мен-чи? Мен нимаман, буважон?

— Сен ҳам энг митти оламсан. Ҳа, жажжи оламсан-да, Шаҳзодахон набирам.

— Хўп бўлмаса, одамлар ким, нима буважон?

— Одамлар, яъни инсон ҳам кичик олам. Буни диний таърифда Олами асғор дейилади.

— Бўлмаса, борлиқ ҳамма-ҳаммаси нима ўзи?

— Борлиқ бу дунё билан охират орасидаги олам-да қизим, буни Олами барҳақ деб айтилади».

Шу тариқа саволлар борган сари чуқурлашиб, илмий, оламий аҳамият касб этиб бораверади. Жавоблар ҳам шунга яраша тўлақонли, сермағиз эканлиги муаллиф мўъжаз китобча устида талай тер тўкканини кўрсатади.

Муаллифнинг ўзи сўзбошида ёзгани каби: «Инсон ёши ўтгани сари... озгина бўлсада бошқаларга ҳам фойдаси тегадиган бирон фикрни етказиш орзуси билан яшайдиган бўлиб қолар экан». «Одоб ва ахлоқ мезони» ана шу орзунинг мевасидирки, у ёшга ҳам, кексага ҳам баробар фойдалидир, деб айтишга журъат этамиз. Китобнинг жажжи набиралар билан суҳбат тарзида эканлиги, тарбия дастлаб эртанги кунимиз эгалари бўлган кичкинтойларимизга зарурлигини яна бир бор таъкидлашдир.

Китобда инсон учун зарур бўлган барча фазилатлар — оламни билиш, ўзликни таниш, муомала, яхши-ёмон, ҳалол-ҳаромни фарқлаш, каттаю кичикни иззат-ҳурмат қилиш, ота-онага меҳр оқибат кўргазиш, дўстликни улуғлаш, юртни севиш ҳақида ҳам содда, лўнда жумлаларда фикрлар жам этилган. У айнан ҳаммабоп, оммабоплиги билан ҳам ўқувчига манзур бўлади, у ҳар бир ўқувчининг қалбига кириб боради.

«Ўзбекистон» нашриёти чоп этган ушбу китобчани Халқаро ислом тадқиқот маркази мудири Абдулғани хожи Абдуллоҳ таҳрир этганлар.

Маънавий қадриятларимиз, урф одатларимиз хусусида баҳс юритадиган ушбу китоб яхши ҳамсуҳбат ва ҳамроҳ бўла олади.

Қайнар БУЛОҚ.

Ўзбекистон футбол мамлакати бўлади

ОЛИЙ ЛИГА МУБОРАК, «ЧИЛОНЗОР»!

Бу йилги мавсумда ўзининг чиройли ўйинлари билан мухлису-мутахассислар назарига тушган миллий биринчилигимиз тугалланишига уч тур қолганда олий лигага бериладиган йўлланманинг бирини қўлга киритган пойтахтимизнинг «Чилонзор» жамоаси ҳақида ҳар қанча гапирсак оз. Дарҳақиқат, «Чилонзор» бу йилги мавсумнинг дастлабки турлариданоқ чиройли, сермазмун ўйинлар кўрсатиб, минглаб мухлислар ишончини оқлади.

«Чилонзор» тарихига бир назар ташласак, ташкил топган 1994 йилнинг ўзидаёқ жамоага биринчи лигада тўп суриш насиб этди. Футболчилар оз муддатли дам олишдан сўнг янги мавсумга тайёргарликни бошлаб юборишди. Асосан спорт билим юртида бирга таҳсил олган ёшлар ўтган мавсумдаёқ кўпчиликнинг диққатига сазовор бўлган эдилар. Ҳатто уларнинг ўтган йилиёқ кучлилар сафига йўл олишига бир баҳя қолганди. Лекин тажрибанинг етишмаслиги боис, мавсум давомида йўқотилган айрим қимматли очколар чилонзорликларни «жўжани кузда санайдиган вақт»да бу имкониятдан маҳрум этди. Бу вазият командани асло тушкунликка туширмади. Аксинча, жамоа бошлиғи Турсунбой Абдураимов, бош мураббий Рауф Инилеев, мураббийлар Биродар Абдураимов, Баҳодир Тошмуҳамедовлар жонкуярлиги боис ўтган йили йўл қўйилган хато ва камчиликлар аста-секинлик билан бартараф этилиб, «олий лига» довонини забт этиш сари дадил одим ташланди.

Вазирлар Маҳкамасининг юртимиз футболини ривожлантириш тўғрисида қабул қилган иккита тарихий қарорларини ҳаётга изчил тадбиқ этиш борасида сезиларли ишлар амалга оширилди. Қаровсиз ётган стадион қайтадан таъмирланди. Футболчиларнинг кийиниш хоналари, душхоналар тартибга келтирилди. Клуб ўз моддий базасига эга бўлди. Қисқа фурсат ичида 1,5 — 2 минг кишини ўз бағрига сиғдирадиган ўриндиқлар қуриб битказилди. Жамоада уюшган, ҳамфикрлик ва соғлом муҳит юзага келди. Ҳар бир чизиқда бемалол бир-бирининг ўрнини босадиган иккита-учта ўйинчи бўлганлиги боис, ўз-ўзига талабчанлик, рақобат кучайди. Бу эса ҳар бир футболчидан тинимсиз изланишни, ўз устида кўпроқ ишлашни талаб этди.

Ғолиб жамоани айблашмайди, деган ибора бор. Биз бугун у ёки бу футболчининг хизматларини алоҳида таъкидлаб кўрсатмоқчи эмасмиз. Сабаби жамоа ғалабаси учун ҳамма бирдек улуш қўшди.

Тажрибали ўйинчилар Олег Тюлькин, Эдуард Ткаченко, Абдурашид Маматқулов, Даврон Досумовлар маҳорати, Маъруфжон Пўлатов, Алексей Жданов, Сарвар Шарипов, Баҳодир Абдураимов, Шуҳрат Жабборов, Шуҳрат Ҳусанов, Отабек Отаев, Учқун Жуманазаров, Фарҳод Мавлонов, Шавкат Абдухўжаев, Виталий Сотников, Владимир Аникеев, Дилшод Дониёров сингари умидли, ёш ўйинчиларнинг ишончли ҳаракатлари билан чамбарчас боғланиб кетди ва пировард натижада ўз самарасини берди.

Футбол — умумжамоа ўйини. Бир ёқадан бош чиқариб меҳнат қилган чилонзорликларнинг бугун ишқибозлар олдида юзлари ёруғ. Жамоанинг зафар қучишида барча чилонзорликларнинг ҳам ҳиссаси бор. Туман ҳокимлиги, клуб раҳбарияти ва аъзолари(бош директор Т. Саидаминов, жамоа бошлиғи Т. Абдураимов, бош мураббий, Р. Инилеев, мураббийлар Б. Абдураимов, Б. Тошмуҳамедов, фахрий мураббий Ҳусниддин ота Қодиров, жамоа ҳакимлари Б. Элмуродов, Ф. Мавлонхўжаев, маъмурлар А. Зайцев, Р. Ильяцов, автобус ҳайдовчиси Ҳ. Мирзаев, жамоа оператори М. Шарипов, бош ошпаз А. Атақуловлар) ҳамда ҳиммати баланд ҳомийларнинг хизматларига тасаннолар айтсак арзийди.

Биз минг-минглаб мухлислар номидан ёш жамоамизни ушбу муваффақият билан қутлаймиз. Янги мақсадлар, янги довонлар сари йўл олган бу аҳил жамоага «Йўлинг ёруғ бўлсин, олий лигадаги умринг узоқ бўлсин, «Чилонзор»! деб қоламиз.

Намозжон ЧОРШАНБИЕВ,

СУРАТДА: олий лигага чиқиш бахтига муяссар бўлган «Чилонзор» футбол жамоаси.

Дмитрий Курьянов олган сурат.

Нуқтаи назар

ТОШКЕНТЛИКЛАР — БИРИНЧИ, БИРОҚ...

Шу йилнинг январь—ноябрь ойларида спортнинг 29 тури бўйича вилоятлар ўртасида мустақиллигимизнинг 5 йиллигига бағишлаб ўтказилган 1-Ўзбекистон спартакиадаси ҳам барча спортчилар, мутахассислару ишқибозларни жуда қувонтирди. Ушбу спартакиадани ўзбек спортини янада юқори поғонага кўтариш, жойларда спортни ривожлантириш борасида қўйилган муҳим қадамлардан бири сифатида баҳолаш мумкин. Зеро, республикамизнинг барча вилоятларида унга катта тайёргарлик кўрилди, спорт иншоотлари қайта таъмирланди, вилоят ва туманлар ҳокимлари спартакиаданинг муваффақиятли ўтиши, спортчиларнинг унга яхши тайёргарлик кўришларига катта эътибор қаратдилар. Энг муҳими, оммавийликка эришилиб, спартакиаданинг қизғин беллашувларида 5 мингта яқин спортчилар, мутахассислар, мураббийлар, ҳакамлар иштирок этишди. Сузиш, оғир ва енгил атлетика бўйича эса бир қатор республика рекордлари янгиланди.

Биз спартакиада баҳсларида яхши натижаларга эришиб чим устида хоккейдан ташқари бошқа ҳамма мусобақаларда иштирок этиб 8897,4 очко жамғариб, барча рақибларини сезиларли даражада ортда қолдирган ҳолда биринчи ўринни эгаллаган шаҳримиз спортчиларининг иштироки тўғрисида алоҳида тўхталиб ўтмоқчимиз. Албатта, ушбу муваффақиятда ўтган йили ўтказилган 1-Марказий Осиё ўйинлари муносабати билан пойтахт спорт иншоотларининг яхшилаб таъмирланганлиги ҳам муҳим ўрин тутди. Ҳамшаҳарларимиз стол тенниси, гандбол (аёллар), академик эшкак эшиш, от спорти, енгил атлетика, мерганлик, қиличбозлик, акробатика, бадминтон, баскетбол (эркаклар ва аёллар), юнон-рум кураши, волейбол (аёллар) ва сув тўпи бўйича мусобақаларда чемпионликка эришдилар. Бироқ айрим спорт турлари бўйича бироз ортга чекинишлар бўлганлиги ҳам сир эмас.

Чунончи, доимо кучли ҳисобланмиш боксчиларимиз бу гал бир поғонага чекинишиб, 2-ўринни эгаллашди. Ушбу спорт тури бўйича улоқ эса андижонликларда кетди. Тошкент XXVI олимпия ўйинларининг кумуш нишондори А. Багдасаровдай спортчини етиштирган бўлса-да, жамоамиз дзюдо бўйича бор-йўғи 5-ўринни эгаллади, холос. Шунингдек, шахматчиларимиз ҳам имконият даражаларида қатнаша олмай, учинчи ўринни банд этишди. Бу мусобақа бўйича ғолибликни Самарқанд шахматчилари қўлга киритдилар. Сузиш ва волейбол (эркаклар) беллашувларида эса ҳамшаҳарларимизни навоийликлар ортда қолдириб, спартакиада ғолиби бўлишди. Навоийликларнинг ҳақли ғалабаларини эътироф этган ҳолда шуни таъкидлаш жоизки, республика миқёсидаги мусобақаларда эркаклар ўртасида волейбол бўйича тошкентликлар шу вақтгача фақат биринчи ўринни эгаллаб келардилар. Демак, бу соҳада ҳали анчагина ишларни амалга ошириш керак.

Бундан ташқари кураш турлари бўйича тошкентлик спортчиларнинг заиф иштироклари кишини анча ташвишлантиради. Юқорида дзюдочиларнинг бешинчи ўринни олганликларини айтиб ўтгандик. Самбочиларимиз олтинчи ўринни, фарғонача ва бухороча кураш усталаримиз эса 5 ва 4-ўринларни банд этганликларини қандай изоҳлаш мумкин?.

Спартакиадада 6173,8 очко тўплаган андижонликлар иккинчи, 5605 очкога эга самарқандлик спортчилар эса учинчи ўринларни эгаллашди.

— Мустақил диёримизда илк бор ўтказилган Ўзбекистон спартакиадасининг натижаларию ташкилий томонларини ижобий тарзда баҳолаш мумкин, — деди биз билан суҳбатда Ўзбекистон Республикаси давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитасининг масъул ходими Роман Исаевич Ицков. — Унда республикамизнинг барча энг кучли ва шу билан бир қаторда ёш, умидли спортчилари иштирок этишди. Мусобақаларнинг бироз чўзилиб кетганлигини эса спортчиларимизнинг Атлантадаги олимпиада ўйинларида қатнашганликлари билан изоҳлаш мумкин. Аввалaмбор ушбу спартакиада узоқни кўзлаб тузилган улкан режанинг бошланишидир, десак янглишмаймиз. Зеро, биз олимпиадага тайёргарлик кўришнинг 4 йиллик пухта режасини тузиб чиқдик. Унга кўра 1997 йилда Республика ўсмирлар спорт ўйинлари, 1998 йилда эса бутунреспублика ёшлар спорт ўйинлари бўлиб ўтади. 1999 йилда эса 2-Ўзбекистон спартакиадаси ўтказилади. Ана шу мусобақаларда тобланган, ўзининг энг яхши жиҳатларини намойиш этган спортчилар 2000 йилги Мельбурн олимпиадасида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритадилар. Бунда Осиё ва жаҳон миқёсидаги бошқа кўпгина мусобақаларнинг ҳам натижалари инобатга олинади, албатта. Бироқ юқоридаги тартибдаги ўсмирлардан катталаргача бўлган мусобақалар бундан кейин мунтазам равишда ўтказилади ва олимпиадаларга тайёрланишнинг муҳим босқичи бўлиб қолади.

Кейинги йилнинг асосий мусобақаларидан бири эса бу — Олмаотада ўтказиладиган 2-Марказий Осиё ўйинларидир. Ҳозир республикамизнинг етакчи спортчилари ушбу турнирга тайёргарлик ишларини аста-секин бошлаб юборишди.

Биз ҳам тошкентлик спортчилар куни кеча якунланган спартакиада сабоқларидан тегишли хулосалар чиқариб, бундан кейинги халқаро мусобақалар, хусусан 2-Марказий Осиё ўйинларида муваффақиятли қатнашишларидан умидвормиз.

Дилшод ИСМОИЛ.

ЯХШИ ЎЙИНЛАР — ОЛДИНДА

Мана, баҳордан то кузгача давом этган, бутун ишқибозларни ҳаяжонга солган футбол бўйича барча лигалардаги мамлакат чемпионати ҳам ниҳоясига етди. Бугун биз 2-лига жамоалари ўртасида Ўзбекистон Республикаси минтақавий чемпионатининг Тошкент минтақаси командаларининг бу йилги натижалари хусусида тўхталиб ўтмоқчимиз.

Маълумки, иккинчи лига бу — олий ва биринчи лига командалари учун етакчи ўйинчилар етказиб берадиган, қолаверса, ёш ўйинчилар тобланиб маҳорат сари интиладиган муҳим бир бўғиндир. Бундан ташқари олий лигада иштирок этаётган «Пахтакор», МҲСК, «Трактор» ва «Чилонзор» командаларининг тақдири ҳам кўп жиҳатдан иккинчи лигада етишиб чиқаётган заҳирага боғлиқ.

Аввалaмбор шуни таъкидлаб ўтиш жоизки, республика футбол федерацияси 2-лига жамоалари ўртасида чемпионат ташкил этиб жуда ҳайрли ишга қўл урди. Бу Тошкент шаҳри ва Ўзбекистоннинг барча вилоятларида футболнинг сифат жиҳатидан кўтарилишига муҳим замин яратмоқда.

Учинчи бор 2-лига чемпионати ўтказилаётган бўлса, учинчи марта қаторасига Тошкент минтақасида ТТПУ жамоаси зафар қучмоқда. Ушбу жамоа муваффақиятларининг асосий сири шундаки, ўтган вақт ичида жамоанинг бош ўзаги сақлаб қолинди. Ўйинчилар батартиб, ҳар бир беллашувга жиддий ёндошишади. Бироқ уч галдан бери футболчилар шаҳар футбол федерацияси улар олдига қўйган вазифани — биринчи лигага йўлланма олиш юмушини бажара олмаяптилар. Жамоа мураббийлари И. Шкандин ва В. Калининлар қанчалик ҳаракат қилмасинлар 2-лига ғолибларининг финал баҳсида ТТПУга омад кулиб боқмаяпти.

Иккинчи ўринни эгаллаган «Асбобсоз» жамоаси бош мураббий В. Фахриддинов етакчилигида ўтган йилгига қараганда бир қадам олға босди. Бунда айниқса иккинчи даврада жамоага унинг собиқ ўйинчиси, «Янгиер» ва «Трактор»да тўп сурган эркин ҳимоячи Андрей Ложковнинг қайтиб келиши команда ўйинининг кучайишида муҳим омил бўлди. Энг муҳими, агарда «Асбобсоз» олий ва биринчи лигада, шунингдек Россия чемпионатида тўп сураётган 6-7 нафар ўз ўйинчиларини йиға олса бемалол биринчи лигага йўлланма олиши мумкин.

«Лочин» командасининг учинчи ўринни эгаллаши турлича баҳоланди. Албатта, лигада илк бор иштирок этаётган жамоа учун учинчи ўринни катта муваффақият сифатида баҳолаш мумкин. Зеро ушбу жамоада мураббий В. Макаров етакчилигида салмоқли ижобий ишлар амалга оширилди. Жамоа таъсисчилари эса команда биринчи қадамданоқ биринчи лигага йўлланма олмаганлиги сабабли мураббийни бўшатиб, «Лочин»ни қийин аҳволга тушириб қўйишди.

Республика Ички ишлар вазирлиги академиясининг «Академия» командаси забт этган тўртинчи ўрин ушбу жамоа учун катта муваффақиятдир. Жамоанинг ўқув-машқ машғулотларини ўтказиши учун барча шароитлар яратилган. Ўйинчилари кучли. Фақат малакали ва тажрибали мураббий жамоага жалб этилса, унинг ишлари янада юришиб кетиши табиийдир.

«Умид» жамоасининг асосини эса спорт интернатининг тарбияланувчилари бўлмиш 16-17 ёшли футболчилар ташкил этишади. Команданинг тажрибали мураббийлари И. Тошмуҳамедов ва А. Лошчининлар «Умид» асосида Ўзбекистон ўсмирлар терма жамоасини ҳам шакллантирдилар. Ушбу ёш, умидли команданинг 6-поғонасини ҳам яхши натижа сифатида баҳолаш мумкин.

«Мирободчи» (собиқ «Эпап») командаси Ўзбекистон Кубогининг қаторасига уч марта соҳиби бўлган Республикадаги ягона клубдир. Бой анъаналарга эга, кўпгина тарбияланувчилари усталар жамоаларида тўп сурган «ЭПАП» негизида ўтган йили «Мирободчи» жамоаси ташкил этилди. Автокомбинат раҳбарияти, касаба уюшмаси жамоага катта ёрдам бераётган бўлса-да, футбол майдонининг талабга жавоб бермаслиги, машғулотлар учун шароитнинг яхши эмаслиги жамоага панд бермоқда. Агарда туман ҳокимлиги жамоа шарт-шароитларини яхшилаб берса, у лига ғолиблари қаторидан ўрин олиши мумкин.

«Яккасарой» (собиқ «Тўқимачи») ҳам бой анъаналарга эга шаҳримизнинг энг кекса жамоаларидан биридир. Жамоа бир нечта ўйинчисининг 1-лига командалари сафига ўтиб кетиши унинг юқори ўринлардан бирини эгаллашига ҳалал берди. Шундай бўлса-да финал беллашувида «Шайхонтоҳур»ни доғда қолдирган «Яккасарой» «Мустақиллик» — шаҳар ҳокими кубогининг соҳиби бўлиб, маълум муваффақиятга эришди. Бироқ жисмоний тарбия жамоалари ўртасида Ўзбекистон Кубогида яхши қатнаша олмади.

Чемпионатда ўнинчи ўринни банд этган «Тошкенткабель» ҳам энг тажрибали Ўзбекистон жамоалари қаторига киради. Тажрибали мураббий Г. Ермаков тамал тошини қўйган «Тошкенткабель» ўз вақтида пойтахт чемпиони ва кубоги соҳиби, Ўзбекистон биллур соврини эгаси бўлган, собиқ иттифоқ Кубок ўйинларида иштирок этган. Бироқ деярли ҳар йили жамоанинг 3-4 нафар етакчи ўйинчиларининг бошқа командаларга кетиши унинг юқори ўринлар учун кураш олиб боришига имкон бермаяпти. Ҳар ҳолда иқтидорли мураббийлар А. Хўжаев ва В. Фильцинлар 80-81-йилларда туғилган ўсмирлардан кучли жамоа тузишга ҳаракат қилишаётгани қувонарли ҳолдир. Энг муҳими, команда ўз олдига қўйган малакали ўйинчиларни етиштириш вазифасини муносиб уддалаяпти.

«Шайхонтоҳур»ни 11-ўринда кўриш ишқибозларни жуда ранжитди. Ахир ўтган йили у лига ғолиблиги учун кураш олиб борган, шаҳар кубогининг соҳиби бўлган эди-да. Бунда ҳам худди юқоридаги каби қатор етакчи ўйинчиларнинг бошқа жамоаларга ўтиб кетиши команда ўйинини кескин бўшаштириб юборди.

«Ватанпарвар» командаси хусусида ҳам алоҳида тўхталиб ўтиш ўринлидир. Илгари «Пахтакор-79» деб номланган, «Пахтакор»нинг авиация ҳалокатига учраган марҳум ўйинчилари хотирасига ташкил этилган «Ватанпарвар» таркиби 79—80-йилларда туғилган чарм тўп усталаридан ташкил топган. У иккала даврада ҳам ғолиб ТТПУ командаси устидан ғалаба қозонган лиганинг ягона жамоасидир. Ўйлаймизки, иқтидорли мураббий Р. Эшмурзин етакчилигида жамоа ўзининг энг яхши беллашувларини келгусида ўтказади.

Дилшод ИСРОИЛОВ.

2-ЛИГА ЖАМОАЛАРИ ЎРТАСИДА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МИНТАҚАВИЙ ЧЕМПИОНАТИ (ТОШКЕНТ МИНТАҚАСИ)НИНГ ЯКУНИЙ ЖАДВАЛИ

Жамоалар	Ўйинлар	Ютуқ	Дуранг	Мағлубият	Тўплар	Очко
1. ТТПУ	26	20	3	3	63-18	63
2. «Асбобсоз»	26	19	3	4	63-22	60
3. «Лочин»	26	19	2	5	63-16	59
4. «Академия»	26	16	4	6	70-30	52
5. «Чилонзор-2»	26	16	1	9	44-30	49
6. «Умид»	26	12	6	8	51-33	42
7. «Мирободчи»	26	12	5	9	41-33	41
8. «Яккасарой»	26	11	2	13	53-56	35
9. «Сергеличи»	26	9	2	15	42-50	29
10. «Тошкенткабель»	26	8	3	15	32-52	27
11. «Шайхонтоҳур»	26	6	6	14	32-56	24
12. «ТошГРЭС»	26	5	1	20	34-101	16
13. «Бектемирчи»	26	3	5	18	20-71	14
14. «Ватанпарвар»	26	3	3	20	26-68	12

Ножўя иш — келтирар ташвиш

ТОВЛАМАЧИЛИКДА АЙБЛАНАДИ

Тошкент шаҳар ИИББ коррупция, рэкет ва терроризмга қарши кураш бошқармаси ходимлари томонидан шаҳримиздаги тадбиркорлардан биридан 100 минг сўм талаб қилиб товламачилик билан шуғулланиб юрган Янгийўл туманилик С. Турди исмли шахс ҳибсга олинди. У «Арпапоя» қаҳвахонасида тадбиркор Б. Бахтиёрдан пулнинг бир қисми — 10 минг сўмни олаётганида ички ишлар ходимлари томонидан қўлга олинди.

АШЁВИЙ ДАЛИЛЛАР БИЛАН

Чилонзор тумани ички ишлар бошқармаси милиция пост-патруль хизмати ходимлари Тошкент «Отчопар» бозорида ўғирлик билан шуғулланиб фуқаро Н. Шокирнинг савдо растасидан чарм камзул, калькулятор, аёллар туфлисини ўмарган «Боғ кўча» маҳалласида яшовчи Ю. Ёдгорни қўлга олишди. Бу кимса «Ўғирлик билан шуғулланмаганман, фақат сотувчининг ёнида тургандим, ўғри эмасман», деб ёлғон гапиришга кўп уриниб кўрди. Аммо халтасидан топилган ашёвий далиллар кўрсатилганида ер чизишдан нарига ўтолмади. На илож, растalардан бошланган ўғирлик унга омад келтирмади. Аксинча қилмиши учун жазосини оладиган бўлди.

АФВ ЭТИЛГАНДИ, ЛЕКИН...

Муқаддам жиноят содир этилганликда айбланган Собир Раҳимов туманилик С. Комил 8 йилга озодликдан маҳрум қилинганди. Жазонинг бир ярим йилини ўтагач авф этилди. Бироқ Комил шундай олижанобликнинг қадрига етмади. Яна жиноятга қўл урди. Бу гал у шаҳримиз кўчаларидан бирида ялтираб, кишини ўзига тортадиган «ВАЗ-2103» русумли автоуловни олиб қочди. Бироқ узоққа кетмай яна қўлга тушди.

ЎЙИНДАН ЎҚ ЧИҚДИ

Тошкент технология техникуми талабаси Д. Ҳикматуллаева ўқишга ўтиб кетаётганида ёнидан бир ёш бола чиқиб унга ўйинчоқ тўппончани тўғрилади. Қиз бунга унчалик эътибор бермади. Бироқ ўйинчоқ тўппончадан учиб чиққан думалоқ нарса унинг ўнг кўзига келиб тегди. Оқибатда Д. Ҳикматуллаева ўқишга эмас касалхонага борди. Шифокорлар касалга ўнг кўзи контузия бўлган деган ташхисни қўйишди. «Ўйиндан ўқ чиқди», деганлари шу бўлса керак.

Мирза АБДУЛЛАЕВ,
Тошкент шаҳар ИИББ матбуот хизмати ходими.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ДИҚҚАТ!

Тошкент авиация техника лицейи ўрта маълумотга эга бўлган ва ҳарбий хизматни ўтаб қайтган йигитларни қуйидаги мутахассисликларга ўқишга таклиф қилади:

1. Учиш аппаратларини йиғувчи чилангар
2. Механика ишлари бўйича чилангар
3. Чилангар, сантехник-газпайвандчи
4. Токарь-фрезерчи

Ўқиш муддати — 6 ой. Ўқув машғулотлари 1997 йил 2 январдан бошланади. Ўқувчиларга 917—1145 сўм миқдорида стипендия тўланади. Ҳарбий хизматни ўтаб қайтган, бошқа шаҳарлардан келган йигитлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ўқишга қуйидаги хужжатларни топшириш керак:

1. Ариза
2. Маълумоти ҳақидаги ҳужжат
3. 3/4 ҳажмдаги 6 та сурат
4. 286 формадаги тиббий маълумотнома
5. Паспорт
6. Ҳарбий ҳужжат

Лицейни тамомлаганлар Тошкент авиация ишлаб чиқариш давлат ҳиссадорлик жамиятига ишга юбориладилар.

Бизнинг манзилгоҳ:
Тошкент шаҳри, Хамза тумани, Паркент кўчаси, 331-уй.
Автобуслар: 30, 110, 119, 161.
Трамвайлар: 6, 29. Тошкент авиация техника лицейи бекати.
Мурожаат учун телефонлар: 96-58-20; 96-39-72.

ТОШКЕНТ САВДО • САНОАТ ЯРМАРКАСИ

Тошкент шаҳар ҳокимлиги ТОШКЕНТ ШАҲАР ТОВАР ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИЛАР ВА ТАДБИРКОРЛАР ПАЛАТАСИ иккинчи Тошкент савдо-саноат ярмаркасига ўзбек ва хорижий фирмалар, корхоналарни ташриф буюришга ТАКЛИФ ЭТАДИ

Ярмаркага қуйидагилар қўйилади:

- *бугунги кунда ишлаб чиқарилаётган товарлар ва хизматлар;*
- *инвестицион лойиҳалар;*
- *илмий ишланмалар ва «ноу-хау»;*
- *қўшма корхона ташкил этиш бўйича таклифлар;*
- *моддий-техника ресурслари, жиҳозлар ва жамламаларни етказиб бериш бўйича таклифлар;*
- *эркин ишлаб чиқариш майдонлари, муҳандислик коммуникациялари, омборхоналар;*
- *қурилиши ниҳоясига етказилмаган иншоотлар;*
- *жиҳозлар ва ишлаб чиқариш майдонлари лизинги.*

16 декабрдан 21 декабргача Ўзбекистон Республикаси Рассомлар уюшмасининг (Ш. Рашидов кўчаси, 40) «ХАМАР» Халқаро алоқалар Марказида

Биз Сизни ярмаркамизда кўришдан беғоят мамнунмиз, бу ерда Сизларга ЯНГИ АМАЛИЙ УЧРАШУВЛАР, ШАРТНОМАЛАРНИ ИМЗОЛАШ, ЎЗ МАҲСУЛОТЛАРИНГИЗНИ РЕКЛАМА ҚИЛИШНИНГ ажойиб имкониятлари яратилади.

Ярмаркада иштирок этиш масаласи хусусида ярмарка дирекциясига: Тошкент шаҳри, Миробод даҳаси, 12-уй. Тел. (3712) 54-04-87, 55-56-33. Факс (3712) 55-15-57 мурожаат этиш мумкин.

ШАҲАР ТЕЛЕФОН ТАРМОҒИ АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Алоқа иншоотларини таъмирлаш юзасидан режадаги профилактика ишлари амалга оширилиши муносабати билан 3 декабрдан то 13 декабрга қадар Шаҳристон, Гвардия, Хисор, Отчопар, Хитой, Чита, Шўроб, Конибодом кўчаларида истиқомат қилувчи 34/35-АТС абонентларида алоқа бўлмайди.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ТЕЛЕФОН АЛОҚАСИ ВА РАДИОЛАШТИРИШ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ
TOSHKENT OQSHOMI

Муассис: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар: хатлар — 33-29-70; эълонлар: 33-28-95, 33-08-74, 36-57-65. факс: (3712) 33-29-09.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи 64690

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10. ◆ Буюртма Г-0699. ◆ Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. ◆ Қоғоз бичими А-2 «Шарқ» нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. ◆ Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. ◆ Босмага топшириш вақти 11.30. ◆ Босишга топширилди: 11.30. 5.528 нусхада босилди. 1 2 3 4 5 6.